

POVESTE DIN IRKUTSK

PIESĂ ÎN DOUĂ PĂRȚI

de A. ARBUZOV

În românește de EMMA BENIUC

Cunoscut spectatorilor noștri de teatru, dramaturgul sovietic Alexei Arbuzov este creatorul unor caractere dramatice menite să ilustreze psihologia oamenilor din „cea de a doua jumătate a secolului XX“. Expresia îi aparține scriitorului însuși, și ea ne sugerează universul spiritual superior, propriu oamenilor contemporani din societatea comunistă. Formarea acestor oameni, marcarea momentului de răspîntie care desparte tinerețea lor de maturitate, dezvăluirea aspirațiilor lor celor mai înalte, ca și a căilor drepte ale vieții constituie tema de predilecție a dramaturgiei lui A. Arbuzov.

Începuturile activității sale de dramaturg le găsim în teatru. Actor și regizor, A. Arbuzov (și-a făcut debutul în 1923, pe scena Teatrului „Mariinski“ din Leningrad, ca simplu figurant într-un ballet) a activat în multe colective teatrale, stimulându-le, organizându-le, în perioada primului cincinal. Tot atunci a început

să scrie mici scenete agitatorice, pe care le regiza și interpreta totodată pentru „trenul agitatoric“ care străbătea regiunea Moscovei în munca politică închinată colectivizării agriculturii. Prima piesă care deschide ciclul dramaturgiei sale a fost *Clasa* — dedicată „clasei în atac“, care a instaurat puterea muncitorilor și țăranilor. I-au urmat apoi, în decurs de aproape trei decenii: *Sase iubiri*, *Cale*

PJA344/2

lungă, Tania, Ani de pribegie, Căsuța de la marginea orașului, Orașul visurilor noastre — și acum de curînd, *Ceasul al 12-lea și Poveste din Irkutsk* (aceasta din urmă în recentă premieră la teatrele „Vahtangov“ și „Maiakovski“ din Moscova).

Activist în mișcarea teatrală de amatori, secretar literar la Primul Teatru Colhoznic, conducător al unui colectiv teatral de front, organizator al unor studouri experimentale, A. Arbuzov și-a împletit neconținut munca creatoare cu activitatea practică în jurul scenei, considerînd participarea dramaturgului la viața teatrului ca o condiție fundamentală pentru eficiența și valoarea scrisului său.

Piesa *Poveste din Irkutsk*, pe care o prezentăm cititorilor noștri în traducerea Emmei Beniuc, este o vibrantă imagine dramatică a forței transformatoare a eticii comuniste. Îmbinînd soluții din teatrul antic (corul) cu formula liberă, modernă, a folosirii timpului și spațiului, într-un limbaj expresiv, original, propriu dramaturgiei sale, noua piesă a lui Arbuzov dezbatte probleme fundamentale pentru definirea conștiinței comuniste. Eroii, tineri constructori ai hidrocentralei de pe râul Angara, sînt simpli oameni sovietici. În traiul lor cotidian de muncă, de eroism, de fapte aparent banale, intervin întîmplările eterne ale vieții : dragostea, fericirea, moartea. Unghiul sub care sînt privite și rezolvate aceste veșnice probleme ale umanității aparține principiilor societății fără clase. Dragostea puternică, purificatoare, a lui Serghei pentru ușuratica Valia o va înălța sufletește, sentimentul solidarității cu oamenii din jur o va întări definitiv, ajutînd-o să trăiască după norme socialiste de viață.

PERSONAJELE

Corul Valia	<i>casieră la un magazin alimentar, 25 de ani ;</i>
Larisa	<i>vinzătoare la un magazin alimentar, 34 de ani ;</i>
Serdiuk Stepan Egorovici	<i>șeful de echipă al unui mare excavator pășitor, 51 de ani ;</i>
Serghei Serioghin	<i>șef de schimb, maistru mecanic al excavatorului pășitor, 26 de ani ;</i>
Viktor Boițov	<i>primul ajutor al mecanicului, electrician, 25 de ani ;</i>
Rodik	<i>al doilea ajutor al mecanicului, specializat în hidromecanică, 24 de ani ;</i>
Denis	<i>lăcătuș gresor pe excavatorul pășitor, 25 de ani ;</i>
Afanasi Lapcenko	<i>muncitor auxiliar pe excavatorul pășitor, 20 de ani ;</i>
Zinka	<i>soția lui Denis, betonistă, 20 de ani ;</i>
Maia	<i>sora lui Rodik, elevă în clasa a zecea la Moscova, 17 ani ;</i>
Niura	<i>ajutoare, 22 de ani ;</i>
Chefliul ;	
Fetița cu franzia ;	
Îngrijitoarea ;	
Primul tînăr ;	
Al doilea tînăr ;	
Anton	<i>un băiețuș de vreo 9—10 ani ;</i>
Lera	<i>prietena lui, de vreo 9 ani ;</i>
Un trecător.	

Pe un podium se află corul și personajele dramei. Cum fiecare e cufundat în gândurile sale, s-ar cădea ca toți să fie așezați la întâmplare, în atitudini variate și cât mai firești.

Ar fi nimerit, bunăoară, ca cineva să atingă ușor, dus pe gânduri, coardele unei chitare, de parcă ar vrea să o acordeze. S-ar putea ca dintr-un colț al scenei, eventual chiar din culise, să răzbată vag, în surdina, melodia unui cântec de leagăn, care în cursul acțiunii se va auzi în repetate rânduri. E însă necesar ca această muzică să aibă un caracter cât mai spontan, mai natural.

Așadar, toți vor sta câteva clipe în tăcere, duși pe gânduri. Apoi vor începe să vorbească.

PRIMUL TÎNĂR : Să fie oare adevărat că omul, atunci când iubește, se îndreaptă și înflorește ca o plantă la lumină ?

O FATĂ (pe gânduri) : Se întâmplă uneori.

AL DOILEA TÎNĂR (o ia de mină și o privește) : Și nu s-ar putea întâmpla oare ca forța dragostei mele să te schimbe atât de mult, încât să devii de nerecunoscut, să devii un om atât de minunat, încât nici eu însumi să nu te recunosc ?

FATA : Cine știe ?...

CORUL : Iată ce s-a întâmplat pe malul râului Angara, în apropiere de orașul Irkutsk : Pe la mijlocul vechii se construia o uriașă hidrocentrală...

— Și acolo s-au întâlnit trei tineri.

— Veți judeca singuri dacă tinerii aceștia erau buni sau răi, nu vrem să vă impunem părerea noastră, deoarece avem cea mai deplină încredere în judecata dumneavoastră.

— Povestea pe care o veți auzi este...

VALIA : Povestea mea, însăși viața mea.

SERGHEI : Și a mea...

VIKTOR (destul de brutal) : Ba și a mea.

VALIA : Mă cheamă Valia.

VIKTOR : Pe mine, Viktor.

SERGHEI (îngîndurat) : Iar mie îmi zicea Serghei.

LARISA (punînd mîinile pe umerii Valiei) : Eu sînt prietena ei, dar în această poveste nu-i vorba despre mine. Mă numesc Larisa... Din păcate, eu nu joc decît un rol secundar.

SERDIUK : Numele meu e Serdiuk. Am trecut de cincizeci de ani, și asta nu-i nici o bucurie. *(După o clipă de gîndire.)* În această poveste au mai jucat un rol și alții, dar cu ei veți face cunoștință mai tîrziu.

CORUL : Vom începe cu sfîrșitul acestei povești. E primăvară, plouă. Se înserează. Pe malul Angarei, Valia stă îngîndurată pe un mic debarcader de lemn și se întreabă pe ce drum s-o apuce de acum înainte.

(Apare conturul unui mic debarcader de lemn, abia luminat de un felinar, lîngă care stă Valia îngîndurată.)

— Într-o clipă se va ivi și Viktor.

— Într-adevăr... iată-l.

VIKTOR : Valia ! *(Apropiindu-se de ea.)* De ce stai în ploaie ?

VALIA : Ce are a face ? !... *(După o clipă de tăcere.)* Uite cum scipesc luminile de-a lungul barajului... Tare-i frumos.

VIKTOR : Am auzit că în două săptămîni riul Angara va fi stăvilît.

VALIA (confirmă dînd din cap) : Și atunci, munca noastră s-a încheiat.

VIKTOR : Te duci acasă ?

VALIA : Da.

VIKTOR : Să te conduc ?

VALIA : Nu.

VIKTOR : De ce ?

VALIA : Nu-i nevoie.

VIKTOR : Ai să te uzi pînă la piele...

VALIA : Nu-i nici o nenorocire. *(Uitîndu-se la el.)* Vitenka... dragul meu... Îți mulțumesc.

VIKTOR : Pentru ce ?

VALIA : Privește... *(Ii arată niște bancnote pe care le ține strîns în mînă.)*

VIKTOR : Salariul ?...

VALIA : Da, primul... *(Ochii i se umplu de lacrimi.)* De-ar putea să afle și el... Cum s-ar mai bucura !

VIKTOR : Desigur...

VALIA (lipindu-și obrazul de mîna lui) : Îți mulțumesc.

VIKTOR (cu duioșie) : Ei, ce-ți veni ?...

VALIA (zîmbînd pe neașteptate) : Știi, am auzit că pe Volga, o fetișcană e șef de echipă pe un excavator pașitor. Crezi că e cu puțință ?

VIKTOR : Cum să nu !

VALIA : Vai !...

VIKTOR : Ce-i cu tine ?

VALIA (zîmbînd) : Mi s-a prelins o picătură de ploaie pe spinare.

VIKTOR : Se spune că excavatorul nostru va fi trimis la Bratsk... Tu n-ai auzit ?

VALIA (brusc grăbită) : Ei, am plecat... Trebuie să mă duc la creșă să-mi iau copiii.

VIKTOR : Valenka...

VALIA : Nu... să nu-mi spui nimic.

VIKTOR : Niciodată ?

VALIA : La vederea !... (O ia la fugă.)
VIKTOR : Şi așa, a luat-o la fugă, fericită, cu ochii scăldați în lacrimi, lăsându-mă singur.

CORUL : O iubesti foarte mult ?

VIKTOR (îngândurat) : Nici eu nu-mi dau prea bine seama de unde mi se trage nenorocirea asta...

CORUL : Nenorocire ? Poate, dimpotrivă, fericire !

VIKTOR : Mai știi ?... Oricum, azi nu mai semăn cituși de puțin cu zvezdul de Vitia Boițov de pe vremuri.

CORUL : Pesemne, totul a început acum doi ani, în seara aceea când te-ai dus împreună cu Serghei la băcănoara unde lucra Valia... Mai ții minte prăvăliora aceea de lângă baraca unde locuiați voi pe atunci ?
— Iată și mica băcănie de pe deal, la doi pași de șantier.

— Iat-o și pe Valia, care pe atunci era casierită acolo.
— Uite-o și pe colega ei, pe prietena ei Larisa. E ora șapte seara, așadar ziua lor de muncă s-a încheiat.

VIKTOR : În timpul acesta, Serghei și cu mine luam masa la cantină și aveam de gând ca după aceea să pornim într-acolo.

CORUL : Așa a fost... Voi încă nu sosiserăți.

(Pe scenă nu rămân decât Valia și Larisa, care închid magazinul. Cercul senin și soarele coboară spre asfințit.)

VALIA : Ce tîrziu se înserează acum. Nu-i așa, Larisa ?

LARISA : Dacă-i primăvară ! Of, prea-mici și belciugele astea, e un chin să viri lacătul prin ele.

VALIA : Bate și tu cu o bucată de lemn în lacăt. Stai, lasă-mă pe mine... (Izbește de câteva ori cu un lemn în lacăt.) Ei, ai văzut ?

LARISA : Bravo ție !

VALIA (uitîndu-se împrejur) : Ți se umple inima de veselie cînd privești în jur. Tare mi-e dragă primăvara !

(Un chefliu se apropie grăbit de mica băcănie.)

CHEFLIUL : Ce vă grăbiți, fetelor ? De ce închideți prăvălia tocmai acum cînd voiam și eu să-mi cumpăr o sticlă de votcă ?

LARISA : A trecut de ora șapte... te-ai trezit cam tîrziu, cetățene.

CHEFLIUL (dojenitor) : Of, ce ți-e și cu femeile astea... (După ce s-a gîndit o clipă.) Ce să mă fac, fetelor, îmi crapă buza după un strop de votcă.

VALIA : N-ai auzit că magazinul e închis ?

CHEFLIUL : Nu cumva îți inchipui că ai de-a face cu un bețiv ? Te înșeli, fetișo. De cinci luni n-am luat un strop în gură, tocmai de la Anul Nou.

VALIA : Și acum vrei să-ți scoți pîrleala ?

CHEFLIUL : Se înțelege. Azi am primit veste tocmai din orașul Zlatoust că mi-a născut nevasta un fecior. Ei, fetelor, cum sărbătorim fericitul eveniment ?

VALIA : Hai să dansăm ! (Începe să cînte și îl învîrtește de câteva ori ca și cum ar dansa.) Și acum, fericitele tată, la culcare !

CHEFLIUL : Ia spune, casierîto, cum te cheamă ?

VALIA : Valentina...

CHEFLIUL : Îți mulțumesc, Valecika. Îți mulțumesc... din toată inima. Îți dai tu seama ce sărbătoare e astăzi pentru mine ?! Ei !... Haideți să tragem un chef de pomină la Irkutsk !

VALIA (începe din nou să fredoneze și îl mai învîrtește de câteva ori) : Și cu asta, basta ! Hai, nu mai face pe grozavul, un pui de somn o să-ți prindă mai bine decît un chef.

CHEFLIUL : Îți mulțumesc, Valecika, mai ales în numele nevastei mele. (Dă să plece, dar se întoarce.) Numai de n-aș avea ghinionul să mă întîlnesc cu cineva pe drum, că de... atunci tot o fac lată !... (Pleacă.)

LARISA : De ce te ții de șotii ?

VALIA : Mai întrebă ? Fiindcă sînt veselă, iată de ce... Mă bucur că s-a mai născut un băiat pe lume. (Rîzînd cu hohote.) Cum să nu-ți pară bine de așa ceva ?

(Apare Serghei cu Viktor.)

VIKTOR : Bună seara, fetelor... Cum, ați și închis magazinul universal ?

VALIA : Ia nu ne mai lua în ris !... (Imitîndu-l.) Auzi : magazinul universal... Azi am făcut vînzare mai dihal ca o alimentară din centru. Cînd a aflat lumea că am primit scrumbii afumate, a dat năvală. Abia am putut pridi.

VIKTOR : Să-ți fac cunoștință cu Serghei, șeful meu... Ți-am vorbit de multe ori despre el.

VALIA (dînd abia atunci cu ochii de Serghei) : Bună seara.

VIKTOR (cătore Serghei) : Asta-i Valia, mare meșter la învîrtitul manivelei, la casă, bineînțeles. Iar dumneaei e Larisa Petrovna, directorul general al teğhelei. Fete inimoase ca asta, mai rar.

VALIA : Așadar, dumneata ești Serghei ?

VIKTOR (*către Valia*): Nu cumva...
vă cunoașteți mai de mult?

VALIA: Din vedere... E un client credincios al magazinului nostru.

SERGHEI: De nevoie, că de, mie îmi place franzela bine coaptă, rumenă, iar la dumneavoastră e de obicei cam palidă.

VALIA: Cred și eu, multora le place franzela bine rumenită. Dar ia spune, de ce mă privești întotdeauna atât de ciudat? De parcă te-aș fi jignit...

SERGHEI: Cum așa? (*Cu un ton fîresc.*) Mă uit la dumneata fiindcă te găsesc foarte frumoasă.

(*Urmează câteva clipe de tăcere.*)

VIKTOR: Halal șef de schimb... Trebuie să fii cineva ca să-i iei Valiei piuitul!

(*De băcănie se apropie o fetiță de vreo 13 ani, înfălțită într-o broboadă.*)

FETIȚA: Aoleu, mătușică, ați și închis prăvălia?

VALIA: Nu cumva ai vrea să stăm aici zi și noapte? Să te văd ce-ai zice dacă ai învărti atâtea ore la manivelă ca mine.

FETIȚA: Da' eu nu vreau decît o franzeluță de șaizeci de copeici, ne trebuie pentru chiftele.

LARISA (*furioasă*): Știi că ai haz! Poftim, nici cînd închizi magazinul, nu-ți dau pace.

FETIȚA: Azi vine bunica la noi la cină, n-am nevoie decît de o franzeluță...

VALIA: Na, ține, că altfel nu-i chip să scap de tine. (*Scoate din plasă o franzeluță și i-o întinde fetiței.*) Ți-o dau pe a mea.

FETIȚA: Dar dumneata ce-ai să mănînci?

VALIA: Dacă mănînc, mă îngraș și nu mă mai plac băieții. Pricepi?

FETIȚA: Pricep. (*Ia franzela.*) Să-ți dau șaizeci de copeici?

VALIA: Mai întrebîți? Oricum, sînt două pahare de sirop.

FETIȚA (*întinzîndu-i o rublă*): Dă-mi restul, patruzeci de copeici.

VALIA: Ține treizeci... n-am mai mult. Zece copeici sînt comisionul meu. (*Întorcîndu-se spre Viktor.*) Ai văzut cum te îmbogățești în comerț?

FETIȚA: Mulțumesc, mătușică... (*O ia la fugă.*)

VALIA (*strigă după ea*): Ce fel de mătușică-ți sînt eu?... (*Către Serghei.*) Va să zică, dumneata ești mai mare peste excavator?

SERGHEI: Nu. Șeful nostru e taica Serdiuk... El conduce întreaga echipă, eu nu răspund decît de un schimb, sînt mecanic-șef.

LARISA: Nu prea arăți dumneata a șef.

SERGHEI: Ați văzut vreodată de aproape excavatorul nostru E-Ș 75? Veniți negreșit să-l vedeți... E grozav, ridică dintr-o dată 10 metri cubi...

LARISA: Văd că ești tare încîntat de el.

SERGHEI: Toată lumea e încîntată de el.

VIKTOR: E harnic nevoie mare, muncește cît paisprezece mii de oameni la un loc.

VALIA: E adevărat că un mecanic-șef pe excavator cîștigă bani frumoși, câteva mișoare pe lună?

SERGHEI (*după o pauză*): Să zicem.

VALIA: Dar, să-mi fie cu iertare, dumneata ești încă holtei?

SERGHEI: Da.

VALIA: Atenție mărită, Larisa. E rost de un logodnic cu bani! (*Incepe să cînte și să danseze.*) Îmi dai voie să te cuceresc?

SERGHEI (*uitîndu-se la ea*): Îți place să dansezi?

VALIA: De ce mă întrebîți?

SERGHEI: Fiindcă știi să dansezi frumos.

VALIA: Nu cumva ți-am și căzut cu tronc? Vitenka, dă-te la o parte, mi se pare că nu te mai iubesc.

VIKTOR (*rizînd*): Mare nevoie are el de tine?! Serghei e o comoară de băiat, cum nu se mai află altul pe lume.

SERGHEI: Lasă flecurile și hai să mergem. La revedere, fetelor.

VALIA (*ștregărește*): Să trăiești și să înflorești!

VIKTOR (*către Valia, în șoaptă*): Vino la club să dansăm, și de acolo mergem la cinema, la ultima reprezentație...

VALIA (*făcîndu-i cu ochiul*): Ne-am înțeles. (*Serghei și Viktor pleacă.*) (*După o clipă de tăcere.*) Hai să plecăm și noi. (*Întorcîndu-se spre magazin.*) Rămîi cu bine pînă miine dimineată, dugheană scumpă! Vai, Larisa, ce amețită sînt... (*Rezemîndu-se de un copac.*) Ce hărmălaie a fost azi la noi, multă bătaie de cap am avut cu scrumbiile acelea... Mor de oboseală.

LARISA: Dacă te fiți atîta și nu-ți tace gura o clipă...

(Pe uliță se apropie Denis cu o scrisoare în mână.)

VALIA : Ce, îmi ieși în nume de rău că sînt veselă ? Tinerețea e scurtă, iar după măritiș încep grijile. (Zimbind.) Știi că are haz mecanicul acela !...

LARISA : Vezi să nu te îndrăgostești de el.

VALIA : De asta îmi arde mie ? Nu-l dau eu pe Vitenka al meu pe nimeni.

LARISA : Ai dreptate. E o mîndrețe de băiat.

(Valia, Larisa, băcănioara, copacii dispar deodată.)

CORUL : Iată că vine Rodik. Și el lucrează pe excavator, e specialist în hidraulică... Bun băiat.

— De ce ai căzut pe gînduri, Rodik ? Ți-e dor de Moscova ?

RODIK : Se mai întîmplă... Oricum, e orașul meu natal. Și apoi, acolo am lăsat-o pe mama, ca și pe cele două surioare ale mele. Vai, cum mă mai răs fătau ! De aceea am și fugit din Moscova. Am vrut să trăiesc după capul meu, să-mi cîștig independența, doar asta e visul cel mai ademenitor pentru orice băiat prea dădăcit.

CORUL : Fără îndoială !...

RODIK : Îmi iau întotdeauna concediul în preajma Anului Nou, căci luna ianuarie la Moscova are un farmec deosebit. Cînd ajung acolo, caut să văd cît mai multe, ca să am ce-mi aminti un an întreg. În schimb, ceilalți unsprezece luni trăiesc pe picioarele mele, ca un om independent. (Aruncîndu-și privirea îndărăt.) Sîntem cinci în schimbul nostru și locuim cu toții împreună... În baraca aceea de pe colină, chiar pe malul Angarei.

CORUL : Dar pe banca de colo cîntă tolnîit ?

RODIK : Mă duc să mă uit... (Zimbind.) E Afanasi Lapcenko, lucrează tot în echipa noastră, ca muncitor auxiliar. Din păcate, e cam leneș... (Se apropie de Lapcenko.) Iar stai tolnîit, frățioare !

LAPCENKO : Așa-mi place mie.

(Corul a dispărut între timp. În fața barăcii se află Rodik și Lapcenko. Apoi, în prag, apare Viktor.)

VIKTOR : Ce vreme minunată... (Dînd cu ochii de Lapcenko.) De ce-i fi lenevind atîta, Lapcenko ?

LAPCENKO : Așa-mi place mie.

RODIK : De unde tot primești corespondență ?

DENIS : De la unitate. Nu mă uită pe mine prietenii mei din armată. (Începe să ridă.) Aflați că am primit o veste mare, căpitanul meu a fost avansat maior. Strașnic om ! Nici nu mai găsești pe lume altul mai deștept.

RODIK : Să zicem ; deși, frățioare, inteligența omenească n-are margini.

SERGHEI (ieșind din baracă și zărindu-l pe Lapcenko, se apropie de el) : Ce-i cu tine, Aфонia, iar zaci cu burta la soare ?

LAPCENKO : Nu zac, meditez.

DENIS : Știi, Serghei, căpitanul meu a fost avansat maior.

SERGHEI : Felicitările mele... Azi, taica e mai furios ca oricînd. Ce ne facem, Rodik ?

RODIK : Are să ne facă îndată o muzică mai dihai ca fanfara militară.

DENIS : De ce o fi zăbovind atîta Zinka ? Tare are să se mai bucure.

VIKTOR (spălîndu-se pe dinți la cișmea) : De ce, mă rog ?

DENIS : Mai întrebă... (Fluturînd scrisoarea.) Doar căpitanul meu a fost avansat maior. (Rodik pufnește în ris.) Zinka împarte cu mine toate bucuriile și necazurile.

RODIK : Știi care e norocul tău, frățioare ? Că locuieți separat, fiecare în altă baracă. Cum o să vi se dea o cameră, adio fericire casnică !

SERGHEI : Ce primitiv judeci, Rodion ! Nu ți-e rușine să vorbești așa despre femei ? Oricum, ai trăit la Moscova, te pretinzi intelectual și nu-ți șade bine.

(Dinspre stradă vine Serdiuk, foarte încruntat.)

SERDIUK : Nu lipsește nimeni la apel ? Dar Lapcenko unde-i ? (Dă cu ochii de el.) Iar zaci ? Hai, drepti !... Mă mir cum nu ți-ai tocit încă pantalonii în fund. (Izbind cu pumnul în masă.) De ce nu-ți bagi odată mințile în cap ? Unde te crezi ? Într-un sanatoriu de invalizi, sau pe un șantier al comunismului ? Ți-am făcut cîntea să te primim printre noi și tu nu vrei să crești deloc... Nu cumva ai îndrăzneala să mă contrazici ? Ia spune, Serghei, cine-i dobitocul care l-a adus pe excavatorul nostru ? De ce taci ? Răspunde, cine-i dobitocul ?

SERGHEI : Dumneata... Știi bine că dumneata l-ai adus la noi, taică.

SERDIUK (cătrelapcenko) : Ai auzit ?

Tie trebuie să-ți mulțumesc că șeful de schimb mă face dobitoc față de toată lumea.

SERGHEI : Vai de mine, taică, doar dumneata însuși te-ai exprimat așa.

SERDIUK (cătrelapcenko) : Eu îți vreau binele, și drept mulțumire am ajuns un dobitoc în ochii tuturor din pricina ta. (Abia stăpînindu-se.) De ce credeți că-mi ies eu din sărite ? Fiindcă țin la schimbul vostru. Doar eu însumi am făcut parte din el, ca mecanic... Abia de un an am fost avansat șef de echipă și mi-a luat Serghei locul la tabloul de comandă. Viktor lucra pe atunci ca lăcătuș gresor, dar uite că a terminat cursurile de calificare pentru electricieni și a ajuns prim-ajutor de mecanic. Și apoi, să ne gândim la Denis, ce era el înainte ? Un fost tanchist, și atât. Dar iată că în numai șase luni a ajuns un lăcătuș calificat... Oamenii ăștia, zic și eu că au crescut. Era și firesc, dacă au mers la pas cu construirea comunismului. Uită-te la ei, Lapcenko, și uită-te și la tine. Tu înțelegi deosebirea ? Îți dai seama pe ce mașină lucrezi ? E o adevărată minune creată de mintea omenească, o dovadă a geniului uman !... Iar tu, în loc să te arăți la înălțime, cum te porți ? Ce preocupări ai ? Urmezi vreun curs de calificare, ascuți vreo conferință, cauți să crești prin studiu individual ? Nici pomeneală ! Cum ai fost, așa ai rămas. Un nă-tărău. (După o clipă de tăcere.) Ai de gând să-ți bagi mințile în cap, ori ba ?

LAPCENKO : Am să mă străduiesc.

SERDIUK : Atunci, să trecem la punctul doi. Cine se afla la tabloul de comandă azi dimineață la zece ?

VIKTOR : Eu.

SERDIUK (cătrelapcenko) : Dar tu unde erai ?

SERGHEI : Am fost chemat la biroul organizației.

SERDIUK (cătrelapcenko) : Va să zică, tu, zevzecule, te-ai dedat la acte de huliganism și l-ai acoperit cu pământ pe mecanicul Babkin ? (Lapcenko nu se poate stăpîni și pufnește în ris.) Tu, Lapcenko, ar trebui mai degrabă să plîngi. (Cătrelapcenko) Ce ai de spus ?

VIKTOR : Știi doar că sîntem în întrecere cu echipa lui Babkin și i-am luat-o înainte la toți indicii... Dar individul ăsta a mers pînă acolo cu nerușinarea, încît a început să ne spioneze în fel și chip.

SERDIUK : Să spioneze ?... Ce vorbă-i asta ?

VIKTOR : Păi, noi de ce am ajuns la asemenea rezultate ? Fiindcă schimbul nostru a realizat cel mai scurt ciclu de excavare. Noi, la fiecare întoarcere a lingurii, cîștigăm cîteva secunde, și astfel realizăm pe lună o mie de metri cubi în plus...

SERDIUK (intrerupindu-l) : Mie să nu-mi ții conferințe, zevzecule. Răspunde concret la ce te-am întrebat.

VIKTOR : Păi, tocmai asta este, că hoțomanul de Babkin vrea să ne prindă șmecheria... Dă mereu țircoale excavatorului nostru, ne tot urmărește, ba și-a cumpărat chiar și un binoclu, afurisitul ! Azi, cînd m-am așezat la tabloul de comandă, l-am văzut cum ne pîndea, ascuns după un morman de pămînt. Ei, și atunci, n-am fost în stare să duc lingura pînă la destinație și, din întîmplare, s-a deschis tocmai deasupra tovarășului Babkin.

SERDIUK (cătrelapcenko) : Tu știai de isprava lui ?

SERGHEI : Știam.

SERDIUK : Și cum ai reacționat ?

SERGHEI : Am tăcut.

SERDIUK : Atunci, vei primi o mustrare din partea mea, tovarășe șef de schimb.

VIKTOR : Serghei nu spune adevărul. El n-a știut nimic.

SERDIUK : Așa ?... Ai început să mă minți, Serioja ? De mine vrei tu să-ți aperi tovarășii ? Întrecerea în muncă este o metodă comunistă, o treabă cinstită, nu o șmecherie. (Cătrelapcenko) Te avertizez pentru ultima oară, iar dacă direcția are să te tragă la răspundere, să știi că n-am să-ți iau apărarea. (După o clipă de tăcere.) Și chiar dacă am s-o fac, n-am să pun suflet. De ce zîmbești, zevzecule ? Miine ai să-l aduci pe Babkin la voi în cabină și ai să-i scrii toate secretele voastre în caiet, cu de-amănuntul. De ce să fim hapsîni ? Să ne pară bine că avem din ce să dăm și altora. (O zărește pe Zinka lîngă baracă.) Ce-i tot faci semne ? Vezi bine că discutăm lucruri serioase... Stai deoparte și așteaptă-ți bărbatul.

DENIS (nepuțîndu-se stăpîni) : Zinka... știi, căpitanul meu a fost avansat maior.

ZINKA : Vai, ce bine !

SERDIUK : Ce tot chiuți?! Stai cu-minte, zvrîluga! Mai bine ascultă de ce pozne se ține bărbatul tău.

DENIS : Eu, taică ?

SERDIUK : Dar cine a făcut ieri reprezentanția de circ cu cutiile de chibrituri ? (*Lapcenko ride pe infundate.*) Tu, Lapcenko, ar trebui să plîngi în hohote, în loc să rîzi. Ei, ce-ai de zis, Denis ?

RODIK : Stepan Egorici, dă-mi mie voie să-ți explic, doar eu am fost cu inițiativa... Să vezi, ieri cînd am intrat în schimb, sectorul nostru nu era încă pregătit, așa că a trebuit să așteptăm vreo zece minute, și cum tot aveam timp liber, i-am propus lui Denis să se așeze el la tabloul de comandă și să încerce să ridice cu lingura excavatorului o cutie de chibrituri, dar cu condiția să nu ia nici o mină de pămînt.

SERDIUK : Zi așa, nici o mină de pămînt ?

RODIK : Nici un dram. Numai cutia. I-am și arătat cum să procedeze.

SERGHEI : Rodik e neîntrecut la așa ceva.

SERDIUK (*cu vădit interes*) : Și Denis a reușit ?

DENIS : Nu. Oricît m-am străduit. E o treabă grea, taică.

RODIK : De, se cere să minuiеști excavatorul cu artă.

SERDIUK : Pentru asemenea năzbîtii, ai merita și tu o muștrare. (*Arătînd spre Denis.*) Ca și el, de altfel.

ZINKA (*cu toată seriozitatea*) : El, de ce?... De vreme ce n-a izbutit...

SERDIUK : Tu să nu te amesteci, zvrîluga.

ZINKA : Da' arțăgos mai ești, taică. N-ar strica să te însurăm.

SERDIUK : N-o să reușiți, au mai încercat și alții... (*Către Rodik.*) Știi care e norocul tău ? Că am eu o slăbiciune pentru tine, fiindcă ești toבă de carte. (*Intorcîndu-se.*) Și acum, Viktor, dă o fugă pînă la excavator. Sfătuiеște-te cu Viatkin și puneți la punct redresorul cu cuproxid, că azi are toane.

VIKTOR : Îl meșteresc eu mîine, taică... Astă seară am făgăduit cuiva să mă duc la cinematograful.

SERDIUK (*înfuriindu-se*) : Și, mă rog, cui... ai făgăduit ?

LAPCENKO : Bineînțeles, Valiei, casieritei de la băcănie. Și cînd te gîndești cu cîți nu s-a dus dumneaiei... la cinematograful, ca să zic așa.

SERGHEI (*tăios*) : Isprăvește, Lapcenko ! (*După o pauză.*) Valia este o fată detreabă... bună, săritoare.

LAPCENKO : Săritoare ? Păi, tocmai aici e răul. Credeți că degeaba i se spune „Valia-fișneța“ ?

SERDIUK : Lapcenko, te întreb pentru ultima oară : ai de gînd să te faci om ?

LAPCENKO : De, Stepan Egorici... teatrul e în reparații, clubul în inventar, așa că n-am unde să mă adăp la izvoarele culturii.

SERDIUK (*ieșindu-și din sărite*) : Auzi ce nătărău, numai club îi lipsește dumnealui ! Dar o carte nu ești în stare să citești ? Te-ai gîndit vreodată serios, ce are să se aleagă de tine ? Dar la stele te-ai uitat vreodată cu atenție, noaptea ? Ai încercat măcar să înveți o limbă străină ? (*Către Viktor.*) Ei, ne-am înțeles, te duci la excavator !

VIKTOR : Mă duc.

SERDIUK (*cu sfială*) : Ascultă, Rodik, cînd ai să ai un moment liber, fă-mi semn și mie... să încercăm împreună, știi... giumbușlucul acela cu chibriturile. (*Către Lapcenko.*) Tu să-ți bagi mîințele în cap... (*Pleacă în grabă.*)

ZINKA (*aleargă la Denis și-l sărută*) : Tu, felul întii ce-ai mîncat ?

DENIS : Bors.

ZINKA : Mai bine luai supă cu tăieței.

VIKTOR : Dar taica o fi știind vreo limbă străină ?

RODIK : Mă indoiesc, deși... știu că și-a cumpărat un manual de limba franceză pentru studiu individual.

ZINKA (*către Denis*) : Ce zici, facem o plimbare ? Să mergem departe, departe.

DENIS (*privind-o zîmbind*) : Fetița mea mică... (*O ia de braț și amîndoi se îndreaptă spre riu.*)

LAPCENKO (*strigă după ei*) : Aveți grijă să nu vă mînince lupul ! (*Pleacă pășind agale.*)

RODIK (*după o clipă de tăcere*) : Ce boare plăcută adie dinspre Baikal. (*După o pauză.*) Mă duc să-i scriu mamei... (*Visător.*) La Moscova.

(*Viktor și Serghei rămîn singuri.*)

VIKTOR : Of, ce ție și cu scrisorile astea ! (*O pauză.*)

SERGHEI : Ce, n-ai mai primit nici o veste de la Leningrad ?

VIKTOR : Nu.

SERGHEI (*coborînd glasul*) : Nu fi trist, Vîtia dragă.

VIKTOR (*zîmbind cu amărăciune*) : Caraghios mai ești, vrei să mă consolezi cu tot dinadinsul.

SERGHEI: Tu l-ai iubit foarte mult pe tatăl tău?

VIKTOR: De ai ști ce om minunat era, bun, vesel... ca și mama... Întotdeauna găsea ceva hazliu să-i povestească, și ea rîdea din toată inima. Avea un rîs atît de voios. Și azi îmi mai răsună în urechi rîsul ei. *(După o pauză.)* Cînd s-a prăpădit mama, am crezut că tata are să-și piardă mințile... Pe urmă însă, a întîlnit-o pe femeia aceea... și s-a schimbat cu totul. De cînd trăiește cu ea, nu-l mai recunosc, a devenit un om posomorît, veșnic înspăimîntat, răutăcios... *(După o clipă de gîndire.)* Iată în ce hal poate schimba dragostea pe un om.

SERGHEI: Să nu crezi așa ceva. Nu te lăsa stăpînit de gîndul ăsta, fiindcă nu duce la nimic bun. Auzi?

VIKTOR: Ai dreptate, e un gînd primejdios. *(Privindu-l în față pe Serghei.)* Ei, nu mai încerci să mă consolezi?

SERGHEI *(zîmbind, scoate din buzunar un pachet de napolitane)*: Vrei niște napolitane? Sint cu fructe.

VIKTOR: Vreau. *(În timp ce mănîncă, se simt foarte aproape unul de altul.)* Să știi că-s gustoase. Tare aș vrea să știu cum le uple. Trebuie să fie destul de complicat. Din copilărie m-au interesat invențiile tehnice care ușurează viața omului, cum ar fi, bunăoară, umbrela... Cine o fi născocit-o și în ce fel? Ce bun ar fi acum un pahar de sirop... Ei, mă duc. Cu taica nu-i de glumit. *(Scoate niște bilete din buzunar.)* Fă-mi un bine, du-i biletul ăsta Valiei, mă așteaptă la cinema, la reprezentația de la ora nouă. Explică-i situația. Iar celălalt bilet ți-l dau ție... Nu-i fată rea, crede-mă.

SERGHEI *(șovăind)*: Oare n-ar fi mai bine să se ducă Rodik?

VIKTOR: Mi-e teamă... *(Făcîndu-i cu ochiul.)* Rodik prea e cavalier de capitală. *(Uitîndu-se la Serghei.)* Nu, mai bine du-te tu. *(Pleacă.)*

(Serghei se uită la bilete, apoi zîmbește.)

CORUL: Unui muncitor italian i s-a furat bicicleta. Fără bicicletă, el nu mai poate munci, își pierde slujba și rămîne din nou șomer.

— Muncitorul italian are soție și un băiețel și, dacă nu-și găsește bicicleta,

ai lui vor muri de foame. Și iată-l pe bietul italian rătăcind pe străzile Romei, în căutarea bicicletei.

— În micul cinematograf din clubul de pe malul Angarei rulează astăzi seară un film străin. La cîțiva pași, mii de oameni muncesc construind pentru ei înșiși, în timp ce pe ecran se desfășoară suferințe necunoscute de ei, aproape de necrezut.

— Serghei urmărește în tăcere filmul. Nici prin gînd nu-i trece să ia mîna Valiei, să i-o mîngie la adăpostul întunericului. Și totuși, ea așa e obișnuită.

— Muncitorul nu și-a găsit bicicleta.

Filmul s-a sfîrșit.

— Cumplită e viața muncitorului italian!

(Apare grădinița de lîngă cinematograf. Reprezentația abia s-a terminat. Din megafon răsună un cîntec răgușit. Publicul se împrăștie. Valia și Serghei stau în picioare lîngă o bancă.)

VALIA: Ei, îți mulțumesc că ai venit. Transmite-i salutări lui Viktor. *(O clipă de tăcere.)* Filmul n-a fost prea plicticos.

SERGHEI: Vrei să te conduc?

VALIA: Nu, nu-i nevoie. În fața casei noastre se adună băieții. Mi-e să nu ridă de dumneata.

SERGHEI: Dar dacă te-ar însoți Viktor, ar rîde și de el?

VALIA: Nu. Dar prima dată l-au și bătut. Pe dumneata însă nu te-au mai văzut. Lor nu le place că vorbesc cu mai mulți.

SERGHEI: Dar dumitale... îți place?

VALIA: Firește. Nu apuci să te plictisești. *(După o clipă de tăcere.)* Eu mă plictisesc foarte repede de oameni.

SERGHEI: Cum așa?

VALIA: Nu știu nici eu. Dar așa se întîmplă. Știi, deunăzi a fost la noi un lector care a ținut o conferință despre literatură. „Tovarăși, zicea, trebuie să imitați pe eroii din cărți. Fiecare dintre voi, zice, trebuie să-și aleagă un erou și să se poarte ca el.“ Eu l-am ascultat și mi-am ales.

SERGHEI: Pe cine?

VALIA: Ai auzit vreodată la radio opera „Carmen“? Iată eroina pe care mi-am ales-o.

SERGHEI: Eu cred totuși că sfatul lectorului era ca fiecare să-și aleagă cite un erou pozitiv drept exemplu de urmat.

VALIA : Și după părerea dumitale, Carmen nu-i o eroină pozitivă ? Aha, vezi că taci ? Oare compozitorul ar fi compus o muzică atât de frumoasă, dacă ea ar fi fost un personaj negativ ? (*Îl privește dojenitor pe Serghei.*) Și acum, la revedere. E tirziu...

SERGHEI : La revedere. (*Se așază pe bancă.*)

(*Valia face câțiva pași, apoi se întoarce și-l vede pe Serghei șezînd.*)

VALIA : De ce nu te duci acasă ?

SERGHEI : Am chef să mai stau puțin aici.

VALIA : E plăcut aici. Uite, se vede și podul de la Irkutsk și grădina publică. (*După o pauză.*) Dumitale ți-a plăcut filmul ?

SERGHEI : Foarte mult. Mie, în general, îmi plac filmele italienești. Ți arată foarte convingător suferințele poporului italian, frământările lui... După aceea, parcă ți dai și mai bine seama de superioritatea orînduirii noastre, de tot ce-ți oferă viața la noi.

VALIA : Dar filmele noastre sovietice nu-ți plac ?

SERGHEI : Cum să nu ! Și la noi există filme bune. De multe ori însă ele vor să-mi explice lucruri pe care le știu prea bine. Ce rost are să mă convingă pe mine, de ceea ce eu însumi sînt în stare să conving pe alții ?

VALIA : Spui niște lucruri foarte interesante. Numai că nu le prea înțeleg. Ce leat ești ?

SERGHEI : Nu mai sînt chiar atât de tînăr. Împlinesc treizeci de ani în curînd... Peste patru ani.

VALIA : Va să zică, ai douăzeci și șase de ani ? Și totuși, nimeni nu ți-ar da mai mult de douăzeci și doi.

SERGHEI : Da. Mă țin destul de bine.

VALIA : Uite, mai am o bomboană. E de ciocolată... Vrei s-o împărțim ? Am să mușc jumătate, iar cealaltă ți-o las dumitale.

SERGHEI : Mulțumesc, și mie îmi plac bomboanele de ciocolată.

VALIA : De ce te uiți așa lung la ea ?

SERGHEI : Ai mînjit-o cu ruj de buze...

VALIA : Și asta te supără ?

SERGHEI : Nu prea vîd de ce m-ar bucura. Doar e vopsea.

VALIA (*după o clipă de tăcere*) : Așa sîntem noi, proaste, ne vopsim buzele... De, Serioja, fiecare fată vrea să placă. Ei, ce faci, n-o mîncî ?

SERGHEI : Ba da. (*Pune bomboana în gură.*)

VALIA : Văd că ești curajos.

SERGHEI : Dar ce credeai ?

VALIA : De ce nu vii niciodată la dans ?

SERGHEI : Nu prea apuc. Am cam multe sarcini. Sînt secretarul organizației de comsomol și cite și mai cite. Apoi, trebuie să mai și studiez.

VALIA : Nu încapе îndoială că dintre toți cunoscuții mei, dumneata ești cel mai conștient. (*Zîmbînd.*) Părinții dumitale trăiesc, desigur.

SERGHEI : Da. Locuiesc destul de aproape, la Ceremhovo. Tata e șef de echipă la mina de cărbuni, iar mama nu-i decît o gospodină tare detreabă. Cum nu-i prea departe pînă acasă, mă duc să-i vîd din două în două duminici.

VALIA (*deodată, cu un ton aspru*) : Tatăl meu a fost marinar, Serghei.

SERGHEI : A fost ?

VALIA : Da. S-a prăpădit.

SERGHEI : Dar mama... trăiește ?

VALIA : Dacă trăiește ori ba, pentru mine nu-i mare deosebire.

SERGHEI (*uitîndu-se la ea*) : Va să zică, n-ai pe nimeni.

VALIA (*după o pauză*) : Ce te face să crezi ? (*Zîmbînd cu tilc.*) Dacă vrei să știi, Serioja, am o fetiță.

SERGHEI : O fetiță ?

VALIA : Da, am dat-o la cămin. Așa stau lucrurile, Seriojenka ! Ți-e milă de mine ?

SERGHEI : Nu, de ce mi-ar fi ?... (*După o clipă de tăcere.*) Va să zică, de aceea ești casierită la băcănie. Și-ți place munca asta ?

VALIA : Nu-i mai rea decît alta. Am încercat destule. Și într-o alimentară ai anumite avantaje.

SERGHEI : Care ?

VALIA : Să lăsăm asta. Cine vrea să știe prea multe, îmbătrînește repede. (*O pauză.*) Nu știu ce am astăzi că nu mă simt în apele mele. Așa-i că nu-s atât de veselă ca de obicei ?

SERGHEI : Eu n-am de unde să știu cum ești de obicei.

VALIA : Și asta e adevărat. Află că sînt mulțumită de firea mea. Bine ar fi să găsec un băiat cu o fire asemănătoare. M-aș îndrăgosti la nebunie de el ! (*După ce i-a aruncat o privire lui Serghei.*) Dumneata n-ai fost niciodată însurat ?

SERGHEI : Ba am fost... Dar de ce rîzi ?

VALIA : Nu știu nici eu... Și unde ți-e acum nevasta ?

SERGHEI : Nu mai știu de ea de când ne-am despărțit.

VALIA : De ce v-ați despărțit ?

SERGHEI (*dus pe gânduri*) : Pesemne, fiindcă nici unul dintre noi n-avea nevoie de ajutorul celuilalt. (*Scuzându-se parcă.*) Se vede că n-a fost o dragoste adevărată.

VALIA (*încet*) : Dar în general, există așa ceva ?

SERGHEI : Ce anume ?

VALIA : Dragoste adevărată.

SERGHEI (*după un timp*) : Trebuie să existe.

VALIA (*încet*) : Bine ar fi.

SERGHEI (*care n-a înțeles-o*) : Ce ai spus, Valia ?

VALIA : Uneori e îngrozitor... să n-ai pe nimeni.

SERGHEI (*după o pauză*) : Dar Viktor ?

VALIA (*tăios*) : Ce am eu cu Viktor ? (*O pauză.*) Știi ceva, Serghei, mai bine povestește-mi ceva despre dumneata... dar să fie adevărat. Vezi bine că eu flecăresc tot timpul, iar dumneata abia scoți un cuvânt.

SERGHEI : Ce aș putea să-ți povestesc ? Sînt un om foarte obișnuit. Singurul amănunt interesant din biografia mea e că m-am născut în Siberia. De ce zîmbești ? Se știe doar că în cea de a doua jumătate a secolului al douăzecilea, noi, cei din Siberia, avem de jucat un rol de seamă. Centrul de greutate al țării noastre se deplasează încoace, crede-mă... Încă acum două sute de ani, Lomonosov a spus : „Siberia va spori simțitor forța Rusiei!“... Și iată că noi avem fericirea să trăim tocmai în această vreme...

VALIA : Mai bine, povestește-mi ceva despre dumneata, Serioja... că despre Siberia am auzit eu destule. Ciudat om mai ești... Spune, lucrezi de mult pe șantierul hidrocentralei ?

SERGHEI : De peste doi ani... chiar de la început. Am terminat foarte devreme școala tehnică și de atunci lucrez pe excavator. În curînd se împlinesc opt ani. E un stagi, nu glumă ! Ce-i drept, mai întîi am lucrat pe excavatoare Celiabinsk, care sînt niște jucării în comparație cu ale noastre, care au o capacitate de zece metri cubi. Aici l-am cunoscut pe Viktor, și ne-am împrietenit lucrînd împreună. Știi desigur că a avut o viață grea. Maică-sa a murit, taică-său s-a căsătorit cu alta... Din păcate, mama lui vitregă s-a dovedit o femeie rea. După război, ai lui s-au întors la Leningrad, iar el a rămas aici, a îndrăgit Siberia, pri-

cepi ? Dar îi e dor de taică-său și suferă. Pe maică-sa vitregă însă n-o poate ierta... (*După o clipă de tăcere.*) Știi, uneori rostește în somn numele dumitale... da, da, crede-mă. Mi-ar părea bine să-l iubești, Valia, că nici el nu are pe nimeni... afară de dumneata. Chiar dacă e cîteodată cam repezit, să nu i-o iei în nume de rău...

(*Doi tineri se apropie de bancă.*)

PRIMUL TÎNĂR : Ia te uită cine șade pe bancă ! Ea e, Valicika noastră.

AL DOILEA TÎNĂR : Ce zici, șmechere ? A agățat un nou cavaler. E dată naibii Valia-fișneța.

PRIMUL TÎNĂR (*către Serghei*) : Mă blegule, ce-i tot ții discursuri ! Ea-i deprinsă cu altceva, nu cu vorbe goale.

AL DOILEA TÎNĂR : Aici ți-ai găsit să te așezi, în văzul lumii ? Du-te cu ea la întuneric, nu-ți fie teamă, că n-o să facă nazuri.

(*Serghei se ridică încet și-i trage o palmă răsunătoare pe obraz celui de al doilea tînăr.*)

(*După ce s-a dezmeticit.*) Hai, șmechere, că aici nu-i de noi.

PRIMUL TÎNĂR : Hai. Țsta nu-i în toate mințile.

(*Pleacă amîndoi.*)

VALIA (*după o tăcere prelungită*) : Iartă-mă, Serioja. (*O ia la fugă.*)

(*Serghei se uită în tăcere după ea.*)

CORUL : Noaptea a coborît pe nesimțite peste riul Angara. Luminele se sting pe rînd la ferestre. Și dinspre apă adie ușor o boare plăcută și răcoroasă. Ce tîrziu s-a făcut ! Și Valia tot nu s-a întors acasă... De aceea, pesemne, nu poate dormi nici Larisa.

LARISA (*din cor*) : Treizeci și patru de ani. Oare la treizeci și patru de ani omul e bătrîn ? Oare, nu mai are nimic de așteptat de la viață ?

CORUL : Dar cînd Valentina se va întoarce, Larisa n-are s-o întrebe nimic. Și la fereastra lor lumina se va stinge numaidecît. De ce n-o fi chip să adoarmă Larisa ? Afară este o noapte caldă de vară...

LARISA : Oare, la treizeci și patru de ani viața ți s-a încheiat ?

CORUL : Dar peste cîteva zile, într-o simbătă, pe înserate, se vor duce amîndouă să se plimbe de-a lungul Angarei. Și vor poposi acolo unde taigaua ajunge pînă la malul apei.

(Pe malul Angarei, Valia și Larisa stau întinse sub un copac cu mâinile sub cap. Se înserează.)

LARISA: Stăm amîndouă culcate la malul apei și fiecare se gîndește la ale ei. Valentina, probabil la Viktor, iar eu deapăn amintiri din copilărie, din tinerețe. Mi-amintesc îndeosebi de cerul înalt și albastru din acea dimineață de duminică. Era în 22 iunie 1941...

VALIA: Larisa... Hai să ne mai scăldăm o dată.

LARISA (fără să se miște): Bine.

VALIA: De ce ești așa de scumpă la vorbă astăzi?

LARISA: Mă gîndesc.

VALIA: La ce?

LARISA: La ceea ce nu se va mai întoarce niciodată.

VALIA: Și anume?

LARISA: La copilăria mea.

VALIA: Ce-ți veni?

LARISA: Aș vrea să iau viața de la început.

VALIA: Să mergi iar la școală? Mare chilipir!

LARISA: Proastă mai ești, Valia.

VALIA: Asta nu mi-a mai spus-o nimeni. Și, mă rog, pentru ce sînt proastă?

LARISA: Vezi tu, cîntecul meu s-a sfîrșit. Tu însă n-ai decît douăzeci și cinci de ani.

VALIA: Nu înțeleg ce vrei să spui.

LARISA: Gîndește-te mai bine, Valentina, și ai să înțelegi... Deși... în ziua de azi nu-i tocmai ușor să te măriti.

VALIA: Mie, cu reputația mea, îmi va fi cu atît mai greu. (Se infurie.)

Și totuși, dacă aș vrea, m-aș mărita. Mai sînt destui proști pe lume! Dar mi-e teamă că am să mă plictisesc. (Izbucnind în ris.) De ce nu te măriți tu, în loc să mă îndemni pe mine?

LARISA: Pentru mine-i prea tîrziu. Pesemne că logodnicul meu a fost îngropat undeva pe lîngă Berlin.

VALIA: Cum, ai avut un logodnic?

LARISA: Probabil, numai că nici n-am apucat să ne întîlnim.

VALIA (oftînd): Da, războiul... Hai să mai bem o bere, Larisa, că de, miine e duminică. (Destupă o sticlă de bere.) Ție, am să-ți torn în cană, iar eu am să beau din sticlă... Hai să ciocnim. Noroc, tovarășă... Să trăim și să înflorim!

LARISA (după ce bea): E încă rece...

VALIA: Păi am ținut-o în apă.

LARISA (pe neașteptate): Știi, în 22 iunie au pierit toți ai mei la Minsk. VALIA (coborînd glasul): Să-ți mai torn?

LARISA: Toarnă-mi.

VALIA: Iar eu dau pe gît ultima picătură, și cu asta basta.

LARISA: Ai auzit că Liza s-a întors ieri de la maternitate?

VALIA: Ce i-o fi trebuit copil? Are băiat sau fată?

LARISA: O mindrețe de băiat. L-am văzut, dar n-am îndrăznit să-l iau în brațe. Și are niște ochi, ca două mure. Îți vine să-l mănînci!

VALIA: Mai am o sticlă de bere.

LARISA: Ajunge.

VALIA (după o pauză): Și acum, or să primească o locuință separată?

LARISA: Fără îndoială. Nu știi că Piotr al ei e mereu evidențiat în muncă?

VALIA: N-ai de ce s-o invidiezi... n-o să mai știe decît de scutece, de albie, de lighean, de țucal!...

LARISA: Judeci așa, Valentina, numai fiindcă tu nici nu poți visa astfel de fericire.

VALIA (cu nepăsare prefăcută): Ei, aș! Crezi că dacă vreau, nu pot avea un copil? Mare scofală! Știi, Larisa, deunăzi i-am spus unui băiat că am un copil. L-am mințit, fiindcă prea se purta ciudat cu mine.

LARISA: Of, prostuțo... Ce-ți veni?

VALIA: Eram curioasă să văd cum are să reacționeze.

LARISA: Limbută mai ești!

VALIA: Nu te contrazic. (Se uită la ceas.) Ia să vedem cît arată ceasul meu elvețian. A trecut de șapte... În curînd trebuie să apară și Vitia al meu.

LARISA (după o pauză): Îl aștepti cu nerăbdare?

VALIA: Cu el nu te plictisești niciodată.

(Cîteva clipe de tăcere.)

LARISA (pe neașteptate): Of, nu mă plac defel.

VALIA: Ce-are a face!... Important e să le plăci băieților.

LARISA: M-am făcut rea, invidioasă...

VALIA: Vezi-ți de treabă!... Stai mai bine să-ți povestesc ceva... Azi am primit prin poștă o scrisoare. De la un necunoscut. (Scoate un plic din buzunar.) Uite-o.

LARISA: Și ce scrie în ea?

VALIA (citește): „Omul nu poate trăi pe lume fără un rost și fără un țel, Valia. Și nu există mulțumire mai mare decât să contribui prin faptele tale la înfrumusețarea vieții celor din jurul tău. Iată de ce nu poți fi niciodată fericit de unul singur. Îți doresc numai bine“.

LARISA : Asta-i tot ?

VALIA : Ți se pare prea puțin ?

LARISA : Dar cine ți-o fi trimis scrisoarea ? Nu bănuiești ?

VALIA : Habar n-am cine a scris-o, tot ce știu e că o citesc mereu ca o proastă. (După o pauză.) Dar ce rost are ? (Rupe deodată scrisoarea.) Luați-vă zborul, hîrtiuțe !...

LARISA : Ce te-a apucat ?

VALIA : Află că eu știu cine mi-a trimis scrisoarea.

LARISA : Cine ?

VALIA : Cineva... cam năstrușnic.

(Pe mal apare Viktor. Se apropie, fără să se grăbească, de cele două fete.)

VIKTOR : Salut lucrătorii din comerț. Ce mai faci, Larisa Petrovna ?

LARISA : Destul de bine. N-am de ce mă plînge.

(Se ridică și se îndreaptă încet spre mal.)

VALIA : Încotro ai pornit-o ?

LARISA : Mă duc să mă plimb puțin pe malul apei. (Pleacă.)

VIKTOR : De ce a șters-o ?

VALIA : Vrea să arate că are tact. (După o pauză.) Bei un pahar de bere ?

VIKTOR : Da...

VALIA : Ce se mai aude ?

VIKTOR : Am primit noul plan de muncă al excavatorului nostru. Pentru ca barajul să se termine la timp, trebuie să ne încordăm din toate puterile și să sporim randamentul.

VALIA (rîzînd) : Mi se pare că apune steaua voastră !...

VIKTOR : Ei ași ! Las' că găsește Seriojka o soluție. Cu el nu mi-e frică !

VALIA : Tu veșnic îi dai zor cu Seriojka al tău. Da' ce, ești copil, nu ești în stare să judeci cu capul tău ?

VIKTOR : De ce ești astăzi așa arțăgoasă ? N-o mai recunosc pe Valicika noastră !

VALIA : Lasă asta, mai bine mănincă un păstrăv prăjit. Sînt proaspeți, i-am cumpărat azi cu Larisa de la piață.

VIKTOR : Ce ciorbă grozavă de pește știa să facă maică-mea.

VALIA : Ți-e dor de taică-tău ?

VIKTOR (după un moment de șovăială) : Las' că se descurcă el și fără mine.

VALIA : Dar de-acasă nu ți-e dor ? De Leningrad ?

VIKTOR : Eu aici mă simt acasă, pe malul Angarei.

VALIA : Mi se pare că n-o poți suferi... pe maică-ta vitregă.

VIKTOR (după o pauză) : Cine ți-a mai spus și asta ?

VALIA : Bănuiesc.

VIKTOR : Mi-e milă de tata.

VALIA : Spune, Vitenka, e adevărat că în somn rostesti numele meu ?

VIKTOR : Atîta ar mai lipsi !

VALIA (după un moment de tăcere) : Ne plimbăm azi cu barca ?

VIKTOR : Nu pot. Taica a convocat pentru astă-seară la ora opt toată brigada la o ședință. Trebuie să găsim noi metode de muncă.

VALIA : Așadar, s-a zis cu seara de astăzi. Am fi putut să stăm și noi mai târziu, că miine-i sârbătoare.

VIKTOR : Las' că ne scoatem noi pîrleala altă dată... (Se sărută îndelung.)

VALIA (tace cîteva clipe, apoi începe să rîdă) : Știi, Vitka, am hotărît să mă mărit.

VIKTOR : Nu te pripi... Cu cine ?

VALIA (înfruntîndu-l) : Fie și cu tine. La urma urmei, de ce nu ?

VIKTOR : De... Ar fi de tot hazul.

VALIA : Ce ți se pare atît de hazliu ?

VIKTOR : Lasă fleacurile... De ce să ne legăm la cap dacă nu ne doare ? Oare, nu-i mai amuzant așa ? (O îmbrățișează.) Am să trec mai târziu pe la tine... Dar vezi s-o expediezi pe pupăza aceea la cinematograf, la ultima reprezentație.

VALIA : Bine.

VIKTOR : Spune-i că rulează un film grozav... Ne-am înțeles ?

VALIA : Ne-am înțeles.

VIKTOR : Ca întotdeauna. (O mîngîie pe obraz.) Am șters-o, că de nu, o pătesc cu taica. (Pleacă.)

VALIA (singură) : Ar fi de tot hazul.

(Larisa vine dinspre malul apei.)

LARISA : Ei, v-ați spus tot ce aveți pe suflet ?

VALIA (cu gîndul aiurea) : Ca întotdeauna.

LARISA : Uite că a asfințit și soarele. (O pauză.)

VALIA : Ciudat mai e și Vitia asta !... Valentina, zice, hai la oficiul stării civile să ne cununăm.

LARISA : Serios ?

VALIA : Serios, Larisa ! Spune, unde aveai de gând să te duci diseară ?

LARISA : La cinema. La ultima reprezentare.

VALIA : N-are rost.

LARISA : De ce ?

VALIA : Am auzit că filmul e plicticos.

(Scena se întuneacă, doar corul e luminat.)

CORUL : În fața casei tale se joacă niște copii ciufuliți, hazlii de ți-e mai mare dragul. Iacă unuia i-a intrat o țeapă în deget, altul examinează un gindac, al treilea dă o palmă celui de-al patrulea. Tu treci pe lângă ei și nici unul nu aleargă la tine strigând „mamă !“

— Seara, găsești casa pustie și dimineața n-are cine să te trezească.

— La vecinii tăi s-a stricat aparatul de radio. Vasiliok, cum s-a întors de la muncă, s-a apucat să-l repare, făcând un tărăboi nemaipomenit... dar nevastă-sa-i încântată că Vasiliok al ei se pricepe la toate. Noaptea târziu, când se întorc de la plimbare, se iau la ceartă și apoi, ca să se împace, se tot giugiulesc. Poftim, iar se sărută !...

— Tu te-ai întors în odaia pustie și nimeni n-are să te trezească de dimineață.

(Camera celor două fete de la cămin. E duminică. Larisa și Valia pun masa.)

LARISA : Tu i-ai spus lui Viktor că ai să-l inviți și pe Serghei ?

VALIA : Nu, va fi o surpriză. Doar azi e ziua mea și invit pe cine îmi place.

LARISA : Of, Valentina, mi se pare că ai pus ceva la cale.

VALIA : Nu mă mai judeca atîta ! Află că m-am hotărît să mă mărit.

LARISA : Te ții de șotii.

VALIA : Ia te uită, oricui fi pomenesc de măritiș, mă ia în ris. La urma urmei, ce-mi pasă mie ? Dacă vrei să rideți, n-aveți decît. Mie mi s-a urît cu singurătatea. Da' ce, sînt eu mai prejos decît altele ?

LARISA : Parcă spuneai că Viktor... te-ar fi cerut în căsătorie.

VALIA : Dacă nu m-a cerut, are să mă ceară. Dar mi-e teamă să nu mă răzgîndesc eu și să mă mărit cu altul.

LARISA : De fapt, tu nu iubești pe nimeni...

VALIA : Ce e aia dragoste ? Tu ai cunoscut-o vreodată ?

LARISA : Am cunoscut-o, dar nu-mi aduc aminte dacă aieva sau în vis.

VALIA : Ei vezi ? (O îmbrățișează.) Treci la bucătărie, Larisa, și clătește vasele astea.

LARISA : Dă-le încoace. (Ia vasele din mîna Valiei și iese din cameră.)

VALIA (se duce la oglindă și se privește) : Ei, Valia, Valia, acum e momentul să le dovedești tuturor cine ești.

(Se aude o bătaie în ușă.) Intră !

SERGHEI (intră) : Bună ziua, Valia... Am primit biletul duminică și am venit.

VALIA : Bine ai făcut.

SERGHEI : Drept să-ți spun, m-a mirat foarte mult invitația duminică. Doar nu ne-am mai întîlnit după întîmplarea aceea din fața cinematografului.

VALIA : Azi e ziua mea.

SERGHEI : Așa... De ce nu mi-ai spus ?

VALIA : Dinadins. Fiindcă nu vreau să cheltuiești bani pentru mine.

SERGHEI : Ei, asta-i... (Zîmbind.) Știi doar că am bani destui.

VALIA : Tocmai de aceea. Înseamnă că nici măcar n-ai fi făcut un sacrificiu.

SERGHEI : Dar, de ce... nu mi-ai trimis vorbă cu Viktor să vin ?

VALIA : Am vrut să-i fac o surpriză. Ești doar cel mai bun prieten al lui. Nu-i așa ?

SERGHEI : Desigur.

VALIA : Uite, dumneata mi-ai spus că el mă iubește foarte mult... Mi-ai spus, ori ba ?

SERGHEI : Da, am spus.

VALIA : Bine, atunci dă-mi cuvîntul de onoare că n-ai scornit-o dumneata... De ce taci ? Hai, curaj, mai amăgește-mă o dată.

SERGHEI (șovăitor) : Asta e părerea mea, Valia.

VALIA : Dar altă părere (zîmbind ironic) nu mai ai ? (După o clipă de așteptare începe să ridă.) Bine, lașă... Acum, mă reped pînă la bucătărie să-i dau o mînă de ajutor Larisei. (Iese în fugă.)

(Serghei examinează cu interes camera fetelor. Se aude o bătaie în ușă și intră Viktor.)

VIKTOR : Serghei ?... Ce cauți tu aici ?

SERGHEI : M-a invitat Valia, voia să-ți facă o surpriză.

VIKTOR (izbucnind deodată în ris) : Ia te uită... E grozavă ! Pe cînd veneam încoace, mă gîndeam ce-am să mă fac toată seara cu două zîne... Și cînd deschid ușa, dau de tine. Orice s-ar spune, e o comoară de fată.

SERGHEI (după o clipă de tăcere):

Viktor, aş vrea să te întreb ceva...

VIKTOR: Zi!

SERGHEI: Nu prea înţeleg ce sentimente ai tu faţă de Valia.

VIKTOR: Ei, ce sentimente... Îmi place. Şi încă foarte mult.

SERGHEI: Îţi place?

VIKTOR: Fireşte, e tare veselă. Şi apoi dansează... nici nu-ţi închipui cum... Ca să nu mai vorbesc de toate celelalte.

SERGHEI (zărind în mîna lui Viktor un pachetel): I-ai adus un cadou?

VIKTOR: Acum cîtva timp îi dădea tîrcoale un fotograf. Poate n-ai să mă crezi, Seriojka, umblam năuc... (Zîmbind ironic.) Îmi venea să plîng, nu alta.

SERGHEI: Ar trebui să te însori cu ea.

VIKTOR: Nici gînd. N-am chef să-mi pun juvăţul de gît. Încă nu mi-a venit vremea! (După o pauză.) Şi apoi, pe scoteala Valentinei prea se spun multe. Eu unul, nu iau în seamă birfelile... Ce-i drept, Valia este o fată inimoasă, numai că eu în general nu prea am încredere... în muieri, Serghei. Sînt răutăcioase din fire, deşi toate se prefac că sînt bune. Una mai bine, alta mai rău. (O pauză.) De l-ai vedea pe taică-meu, cum i-a schilodit sufletul femeia aceea. (Ia chitara, care e atîrnată pe perete.)

SERGHEI (zîmbind): Mie unul, mi-e destul să-mi amintesc de mama, ca toate femeile să-mi pară minunate.

VIKTOR: Norocul tău... (Începe să cînte, acompăniindu-se din chitară.)

(Intră Valia şi Larisa. Se opresc în prag să asculte cîntecul lui Viktor.)

LARISA (încet): Ce frumos cîntî, Vitia.

VIKTOR: Îmi pare bine că-ţi place. Să-ţi trăiască prietena, Larisa Petrovna! (Îi întinde Valiei cadoul.) Poftim, Valicika.

VALIA: Cavaler ca întotdeauna, Vitia... (Îşi pune la gît fularul dăruit de Viktor.)

SERGHEI: Îţi stă foarte bine, Valia. VALIA: Numai Serioja nu mi-a adus nimic.

SERGHEI: Bine, dar eu...

LARISA: Lasă, lasă, să nu mai vorbim despre asta, Serioja. (O pauză.) Că-ar fi să ne încercăm norocul la cărţi?

SERGHEI: După părerea mea, ca să joci cărţi, trebuie să fii un prost fără pereche.

LARISA: Cum aşa, de ce?...

SERGHEI: Fiindcă oricum viaţa e prea scurtă.

VALIA: Atunci, poate ne faci dumneata o expunere asupra situaţiei internaţionale. Ştiu că te pricepi la aşa ceva.

SERGHEI (zîbind): Văd că n-ai uitat!... Zilele trecute, am ţinut într-adevăr la căminul de fete un referat urmat de discuţii despre situaţia actuală din Franţa. Îmi amintesc că mi-ai trimis un bilet în care îmi scriai: „Explică mai amănunţit cauza scăderii natalităţii în Franţa...” Mărturisesc că din prima clipă am fost convins că biletul venea de la dumneata, Valia.

VALIA: Atunci, de ce nu mi-ai răspuns?

SERGHEI (sincer): Nu-mi venea la îndemînă să intru în amănunte asupra scăderii natalităţii... în faţa unui auditoriu feminin.

VALIA: Va să zică, n-ai avut curaj.

SERGHEI (rizind): Într-adevăr, n-am avut curaj.

VALIA: Vezi numai să nu te înfumuzezi pentru că primeşti bileţele de la fete. Află că şi eu primesc scrisori.

VIKTOR (izbucnind în ris): Scrisori de mulţumire din partea cumpărătorilor?

VALIA: Să zicem. Nu credeţi? Pot să vi le şi citesc. Ce părere ai, Serioja? (Aduce un teanc de scrisori.) Să vă citesc?

SERGHEI: Citeşte.

VIKTOR: Hai, dă-i drumul, să avem de ce rîde.

VALIA (citeşte): „Mă gîndesc mereu la dumneata, deşi nici nu ştii cine sînt. Drumul pe care ai pornit în viaţă, Valia, e greşit, foarte greşit, fiindcă nu-ţi pasă nici de dumneata, nici de oamenii care te înconjoară. În vremurile noastre, e ruşinos să trăieşti aşa. Gîndeşte-te cît ar fi de dureros dacă ai înţelege acest lucru prea tîrziu”. (Îi priveşte pe toţi, pe rînd.) Ei, spuneţi, să nu-ţi dea lacrimile?

VIKTOR: Cine o fi putînd să-ţi scrie aşa ceva?

VALIA: Un binevoitor necunoscut.

LARISA: Trebuie să fie iar vreo năzdrăvănie de-a ta...

VALIA: Ba te înşeli amarnic! Ascultaţi mai departe... (Ia o altă scrisoare.) „Te rog, nu te supăra pe mine că îţi scriu iar. Mi se pare că eşti foarte singură. Dar nu cumva să te împaci cu această situaţie, Valia. Cu nici un preţ. Nici nu ştii cît aş vrea să te ajut...” (Uitîndu-se la Serghei.) Nu-i aşa că e înduioşător, Serioja?

(Serghei tace.)

VIKTOR : Te pomenești că ți le-or fi trimițind bapțiștii !

VALIA : Și acum să vă citesc și ultima epistolă. (Citește.) „Ah, Valicika, raza mea de soare, dă-l incolo pe Viktor al dumitale și mărită-te mai bine cu mine...”

SERGHEI : Asta nu-i adevărat... Scri-soarea aceasta ai născocit-o.

VALIA : Dar de unde știi dumneata ? (Intorcându-se spre Viktor.) Ai auzit ce sfaturi mi se dau ? Dar eu m-aș mărita mai degrabă cu tine, Vitia, nu cu el. Tu ce zici ?

VIKTOR : Trăsnită mai ești !

LARISA : Isprăvește, Valentina !

VALIA : Să fie oare adevărat ce mi-a spus Serghei, că tu rostești noaptea în somn numele meu ?

VIKTOR : Lasă glumele !

VALIA : S-ar putea să mă fi mințit... tocmai el, prietenul tău cel mai bun ? (Se uită la Viktor.) Vrei să-ți spun, Seriojenka, de ce dă înapoi ? Când ai o reputație ca a mea, nu se grăbește nimeni să te ia de nevastă. Mai ții minte ce spuneau despre mine derbedei aceia în seara când am fost împreună la cinematograful ?

SERGHEI : N-ai dreptate... Cine ia în seamă niște derbedei... Spune-i și tu, Viktor...

VALIA : Îi iei apărarea ? Să iei apărarea unui prieten e într-adevăr un gest nobil, n-am ce zice. Vezi bine însă că prietenul dumitale tace chitic. Și acum, plecați de aici cu toții ! Azi nu mai serbăm ziua mea de naștere, cu atât mai mult cu cât a fost doar o farsă. Eu m-am născut în august... Ce mai tura-vura, am vrut să mă distrez pe socoteala voastră.

SERGHEI : Scrisorile acelea eu le-am scris, Vitia.

VIKTOR : Tu ?

SERGHEI (sincer) : Eu o iubesc pe Valia. O iubesc foarte mult. (Către Valia.) Nici nu știu cum am să pot trăi de acum înainte dacă nu primești să fii soția mea. Zău că nu știu.

LARISA : Nu aduce anul ce aduce ceasul.

SERGHEI (către Viktor) : Eu nu i-aș fi mărturisit niciodată, Vitia, dacă tu nu dădeai înapoi.

VALIA (către Viktor) : Auzi ? Și acum pleacă de aici, n-am nevoie de tine. Pleacă !

VIKTOR : Cum ?... Vorbești serios ?

VALIA (tăios) : Du-te, Viktor !

VIKTOR : Asta n-am s-o uit. (Iese fără grabă.)

(Valia se apropie de Serghei și-l privește lung.)

LARISA : Pe el să-l lași în pace, Valentina, auzi ?

VALIA (rar și apăsător) : De ce să-l las în pace ?

LARISA : Fiindcă nu-l iubești.

VALIA : De unde știi tu ? (Cu ironie.) După ce ne căsătorim, voi avea destul timp să-mi dau seama dacă-l iubesc sau ba. Bani are, și n-am să mă plictisesc cu el.

LARISA : Eu nu mai stau cu tine, mă mut la Tamara. Mă îngrozești, Valia ! (Iese în grabă.)

VALIA (după un moment de tăcere) : Tu ce mai ai de spus ?

SERGHEI : O să luăm fetița ta de la cămin... ca să fim împreună toți trei.

VALIA : N-am nici o fetiță. Totul a fost o scorneală de-a mea. Totul, priecii ? Și acum pleacă, vreau să rămân singură...

SERGHEI (în șoaptă) : Nu pot trăi fără tine. Asta e adevărul.

VALIA : Pleacă... te rog.

(Serghei iese încet din cameră. Valia se trîntește pe pat și izbucnește în plîns. Treptat, camera Valentinei se întuneacă, iar pe podium apar Serdiuk și corul.)

SERDIUK : Deși am un nume ucrainean, patria mea e Siberia.

CORUL : Ce fel de om ești tu, Stepan Serdiuk ?

SERDIUK (după ce se gîndește puțin) : Pot spune că sînt un om fericit.

CORUL : Și în ce constă fericirea ta ?

SERDIUK (după un timp, dar cu toată convingerea) : Mi-am găsit rostul în viață și sînt mulțumit.

CORUL (de parcă l-ar muștra) : Bine, dar trăiești singur cuc.

SERDIUK : Ce să fac dacă femeile nu se uită la mine ?

CORUL : Dar tu ai iubit vreodată ?

SERDIUK : Mi s-a întîmplat.

CORUL : Pe cine ?

UN GLAS DE FEMEIE : Pe mine...

Ne-am întîlnit la Magnitogorsk, pe șantier, în timpul primului cincinal. Uriașa construcție era de-abia la început. Și nici nu se poate povesti de cite greutateți ne izbeam... Țineam unul la altul, dar după doi ani l-am întîlnit pe Andriuşa. Era omul cel mai bun din lume. Ne-am căsătorit. Și am avut trei copii. Știu că ai suferit foarte mult, Stepanuşka, dar ce să fac, inimii nu-i poți porunci. Cum nu mai sînt tînără, am și nepoței, și totuși seara, din cînd în cînd, îmi amintesc de prima mea dragoste...

SERDIUK (*dus pe ginduri*): Pesemne că eram prea aspru, că nu știam să fiu duios...

CORUL: Dar de cea de-a doua dragoste îți mai amintești?

SERDIUK: Da, n-am putut s-o uit.

UN GLAS DE FATĂ TÎNĂRĂ: Eu am fost. Mă numeam Ksana. Când a izbucnit războiul, am plecat pe front ca sanitară. Eram încă o fetiță. Ne-am întâlnit în 1943. El era duios și neînfricat. Războiul ne-a apropiat unul de altul și am trăit împreună zece zile în aceeași cazemată. La despărțire, i-am făgăduit să-i scriu. Când ne-am luat rămas bun, ochii lui erau plini de lacrimi. Dar eu n-am apucat să-i scriu nici un rînd, căci la două ceasuri după ce ne-am despărțit, am fost ucisă. El crede poate că l-am înșelat, că l-am uitat, dar eu am murit... Lîngă mine a explodat un obuz și totul s-a sfîrșit.

SERDIUK: Nu, femeile n-au ținut la mine. Și totuși, nu mă simt singur. Țin la toți băieții de pe excavator, de parcă ar fi feciorii mei. Iar cei din schimbul lui Serioja îmi sînt mai dragi decît toți.

(*Apare baraca în care locuiesc băieții. E noapte. Rodik și Denis șed la masă. La fereastra dinspre stradă apare Lapcenko.*)

CORUL: Privește, Stepan, e noapte, tîrziu, și ei încă nu dorm...

— Nu cumva s-a întîmplat vreo nenorocire?

— Dar unde-i Serghei? Unde-i Viktor?

SERDIUK: Nu știu. Eu am fost azi la Sliudianka, ca să-l văd pe tata. Mă duc numaidecît acasă... Să se fi întîmplat vreo nenorocire?

(*Corul și Serdiuk dispar treptat.*)

LAPCENKO: Hei, băieți... Ce se aude?

DENIS: Nimic.

LAPCENKO: Viktor nu s-a întors?

DENIS: Nu.

LAPCENKO: Nici Serghei n-a venit încă?

DENIS: Nu.

LAPCENKO: Ne-am ars, fraților!

RODIK: Și încă rău de tot.

LAPCENKO: Nici taica nu s-a întors?

DENIS: A plecat la Sliudianka. Dar și cînd s-o întoarce, o să ne tragă o săpuneală!...

LAPCENKO: Parcă-l și aud. (*Privește îndărăt.*) Uite că vine Viktor.

(*Intră Viktor și, fără să se uite la nimeni, se trîntește pe pat, așa cum e îmbrăcat în hainele lui cele mai bune.*)

DENIS: Unde ai fost?

VIKTOR (*cu glasul sugrumat*): Nu-l treaba ta.

DENIS: La armată, pentru una ca asta... știi ce ai păți?

VIKTOR: Taci din gură!

DENIS: Ți-ar trage maiorul meu un perdaf... să-l ții minte.

LAPCENKO: Taica!

(*Aproape în aceeași clipă, ușa se deschide cu zgomot și în prag apare Serdiuk.*)

SERDIUK (*după ce aruncă o privire furioasă băieților, se așază pe un scăunel*): Bravo, vitejilor, frumoasă ispravă ați făcut! (*Toți tac abătuți.*) Halal schimb frunțaș!... Voi, care n-ați avut nici o abatere timp de un an! (*Bate cu pumnul în masă.*) Cit timp n-a funcționat excavatorul?

RODIK: Două ceasuri.

SERDIUK: Două ceasuri! (*Începe să se plimbe furios prin baracă.*) Zece mii de oameni au stat degeaba timp de o sută douăzeci de minute, din pricina giumbușlucurilor voastre! Din ce cauză s-a oprit excavatorul? Ei? Ce vă uitați unul la altul?

RODIK: S-a defectat redresorul cu cuproxid.

SERDIUK: M-am lămurit. Va să zică, e vina electricianului.

VIKTOR (*fără să ridice capul de pe pernă*): A mea, taică.

SERDIUK: Și stai tolănit pe pat, tovarășe electrician? Numai cînd te apropii tu de un motor, ar trebui să zbirniie. Să te vedem, ai curaj să te uiți în ochii mei, zevceule? (*Viktor se ridică într-un cot și-și întoarce fața spre Serdiuk.*) Cum, plîngi? Asta mai lipsea, să bocești ca o muiere! Cum ai putut comite o asemenea neglijență?

VIKTOR: Am fost beat.

SERDIUK: Ce tot îndrugi? Pînă acum n-ai avut astfel de apucături... Și, mă rog, cu ce prilej ți-ai băut mințile?

VIKTOR: Lasă întrebările, taică. N-am de gînd să-ți răspund.

SERDIUK: Dar Serghei unde-i?

LAPCENKO (*retrăgîndu-se spre ușă*): Se plimbă cu Valia, casierița, pe malul Angarei.

VIKTOR (*furios la culme*): Tu să taci!

SERDIUK: Liniște! Să-mi răspunzi tu, Rodik. Dar să vorbești limpede și răspicat. De ce a intrat dihonnia între voi?

RODIK: Nu-s prea multe de spus. Serghei și Viktor s-au certat din pricina unei fete. E vorba de Valia, casierița, pe care o știe toată lumea... Dar să lăsăm asta, nu vreau s-o caracterizez.

Viktor nu s-a putut stăpîni, și ieri s-a luat la harță cu Serghei. Azi a venit la lucru... nu tocmai limpede la cap și drept urmare a unei neglijențe condamnable, s-a produs avaria... (Către Viktor.) Așa-i ?

VIKTOR : Așa-i.

RODIK : Aș vrea să vă mai spun ceva... În echipa noastră, domnea pînă acum o atmosferă cît se poate de prietenească. Și ce să vezi, a fost deajuns să treacă o fustă pe lingă noi, ca totul să se năruie. Eu țin foarte mult la surorile mele, și pe mama o iubesc din toată inima, însă de femei ca atare prefer să mă țin cît mai departe. Drept să vă spun, am fost chiar foarte mulțumit că aici în Siberia, prezența femeilor se simte parcă mai puțin decît în marile orașe.

DENIS : Pînă aici, Rodion ! Nu-ți permit să vorbești astfel despre femei... (În prag apare Serghei.)

LAPCENKO : Serioja !...

SERDIUK : Tăcere ! Iacă a apărut și șeful de schimb.

SERGHEI (uitîndu-se buimac la toți) : Da... da... (Se îndreaptă spre patul său, se așază pe el și, zîmbind, rămîne cu ochii pierduți în zare.) Da... da... da...

SERDIUK : Asta ce o mai fi ?

SERGHEI (zîmbind) : Da... da...

SERDIUK : Îl vedeți ? Parcă ar fi lunatic, apucat. (Se duce la Serghei și-l zgîlție.) Mă, omule, ești mecanic-șef, ori vreo făptură picată din lună ?

SERGHEI : Cum, taică, te-ai și întors de la Sliudianka...

SERDIUK : Mai și zîmbești, lunaticule ?

SERGHEI : Te rog să ne ierți, pe mine și pe Viktor. Îți dau cuvîntul meu că așa ceva n-o să se mai întîmpe.

VIKTOR : Să nu vorbești în numele meu !

SERDIUK : Ușor mai iei lucrurile, tovarășe mecanic-șef.

SERGHEI : Nu, crede-mă că nu le iau deloc ușor, mai ales că sînt destul de complicate. Poate că ea acum nu mă iubeste, dar voi face totul ca să simtă un sprijin în mine... Și voi izbuti. În cele din urmă, tot a primit. Duminică 15 iulie facem nunta. Peste zece zile. Să veniți cu toții, băieți, să veniți negreșiți...

RODIK : Cum ?

VIKTOR (apropiindu-se de Serghei) : Pleacă în altă parte, Serioja... Las-o pe Valentina în pace !... Te rog prietenește : pleacă de aici !

SERGHEI : Nu, acum nu mai plec. Iar față de tine, Viktor, sînt cu conștiința împăcată, doar tu însuți ai renunțat

la evadă. Poți să spui că nu e așa ? Nu. Doar vadă că taci... Uite, taică, vezi bine că tace. (Se apropie de Viktor.) Hai să dăm totul uitării... De dragul nostru, al tuturor, te rog să rămînem prieteni.

(Viktor tace.)

Așadar, duminică în 15... Vă rog din suflet să veniți cu toții. Faceți așa ca să se simtă fericită în ziua aceea, măcar în ziua aceea. Doar nu vă cer mare lucru !... (Se uită deodată încrunțat la ceilalți.) Dar dacă vreunul dintre voi va îndrăzni să spună un singur cuvînt rău despre ea... va avea de-a face cu mine. N-am să i-o iert toată viața... Va fi vai de el !

(Baraca dispăre. Răsună încetșor o melodie, ori poate e numai zgomotul ploii ce cade pe acoperiș. Treptat apare chipul Valiei șezînd pe pat. Corul o înconjoară.)

CORUL : Nu dormi, Valia ? Toată noaptea a plouat cu găleata. Dinspre Baidal, vinturi furtunoase de vară alungă nori grei spre Angara. În curînd se face ziuă. Ziuă de duminică 15 iulie...

— E ultima noapte pe care o petreci singură în această cameră.

— Ce te așteaptă în viața cea nouă, necunoscută, care începe mîine ?

VALIA (în șoaptă) : Nu știu.

CORUL : Ce faci, Valentina, gîndește-te bine... Știi că nu-l iubesti...

VALIA (încetșor) : Oare nu-l iubesc ? Cine știe ? Nici eu nu-mi dau seama. Dragostea... De fapt, ce este dragostea ? În ce constă ? Cine îmi poate spune ? (Cu încordare.) De ce oare mi s-a întipărit în minte ziua cînd l-am văzut pentru prima oară pe Serioja ? S-a apropiat de mine și mi-a întins douăzeci de copeici pentru o cutie de chibrituri... Iar pe urmă, cînd am făcut cunoștință, am fost convinsă din primul moment că îmi va spune neapărat ceva cu totul neobișnuit, ceva extraordinar.

CORUL : Ciudat...

VALIA : Continuum, din obișnuință, să mă întîlnesc cu Viktor, dar gîndul mi-era la Serghei, numai la el mă gîndeam... Cu cîtă nerăbdare așteptam scrisorile lui, căci știam bine că el mi le scrie.

CORUL : Va să zică, l-ai îndrăgit ?

VALIA : Poate... ba nu... nu mai știu nici eu.

CORUL : Nu știi ? Și totuși vrei să fii soția lui ?

VALIA (categoric) : Da. Vreau. De ce n-aș vrea ? Serghei e atît de bun...

Și apoi mi s-a urît îngrozitor cu singurătatea. Vai, cât sînt de obosită... Ce silă mi-e de toate glumele care se fac pe socoteala mea. Cu ce-s eu mai prejos decît altele?... Lîngă el am să mă simt bine, nu-i așa?

CORUL : Dar Viktor ?

(*Prin semiîntuneric se conturează vag figura lui Viktor.*)

VIKTOR : Ai uitat, Valia, că am venit aseară la tine? Dar tu n-ai crezut ce ți-am spus. (*Se apropie de Valia și-i spune aproape în șoaptă.*) Iar-tă-mă, Valia...

VALIA : N-am de ce să te iert.

VIKTOR : Nu pot trăi fără tine... Hai să plecăm de aici... Dacă vrei, sînt gata să ne și căsătorim... Totul are să fie așa cum vrei tu.

VALIA : Acum e prea tîrziu, Vitia. Povestea noastră s-a încheiat. Rămii cu bine... (*E iar singură.*)

CORUL : Se luminează de ziuă, Valia... Privește afară. Ce dimineată ploioasă. — E duminică... în 15 iulie.

VALIA : De ce mi se strînge inima? Mi-e teamă... Prietenii lui mă vor condamna. Ne vor întoarce spatele cînd ne vor întîlni. Vom rătăci singuri pe străzi... Iar trecătorii vor rîde în urma noastră... Nu se poate, trebuie să fug de aici...

CORUL : E prea tîrziu. Auzi? Bate cineva la ușă. E Serghei... Dacă te-ai hotărît, deschide ușa și dă-i mina.

VALIA : M-am hotărît! (*Cu glas tare.*) Tu ești, Serghei?

GLASUL LUI SERGHEI : Eu sînt!

(*Se aude muzică de orgă. Corul o îmbracă în grabă pe Valentina într-o rochie albă de mireasă.*)

VALIA : Intră, Serioja.

(*În prag apare Serghei, puternic luminat de soare.*)

SERGHEI : Am venit să te iau!!!

VALIA : Afară e soare?

SERGHEI : Da, a stat ploaia.

VALIA : Mergem?

SERGHEI : O clipă, Valia, să vină și ceilalți...

(*Muzica de orgă încetează și aproape numaidecît se aud sunetele limpezi și grave ale unui acordeon. Lîngă Serghei apar deodată Denis și Zinka, Serdiuk, Lapcenko, Rodik cu sora lui, Maia, și doi-trei tineri necunoscuți din echipa care lucrează pe excavator. Unul dintre ei cîntă din armonică, iar altul îl acompaniază la chitară. Toți au buchete de flori în mînă.*)

SERGHEI : Să-ți fac cunoștință cu prietenii mei... cu tovarășii mei de muncă.

MAIA : Eu sînt Maia, sora lui Rodik... Ieri am sosit de la Moscova... Am trecut acum în clasa a zecea și am venit să-mi petrec vacanța la fratele meu. N-am fost încă niciodată la o nuntă, înțelegi? Îmi dai voie să te sărut? (*O sărută pe Valentina.*)

SERGHEI : Să mergem... (*Se aude un tunet.*) Ia te uită, ploaie cu soare... Nu mai înțeleg nimic!

SERDIUK : Deschideți umbrele!

PANTOMIMA

Nuntașii trec în cortegiu pe stradă, cu umbrele deschise,ocolind băltoacele, în sunetul muzicii.

CORUL : Ce alai vesel!

— Unde s-or fi ducînd așa grăbiți?

— Și încă pe ploaie...

— Cum, nu știți, oameni buni, că la marginea orașului Irkutsk există o casă fermecată: intri în ea burlac și ieși de acolo însurat. Ca-n povești, nu-i așa?

— Mai încape vorbă? Doar e singura instituție unde ți se eliberează un document semnat și parafat, prin care se certifică în mod oficial că ești fericit, și anume din ziua, luna și anul cutare.

— Din nefericire însă, unii oameni uită că în casa aceea nu se admit nici hotărîri pripite, nici calcule reci.

— Iar dacă ai uitat acest lucru, ești imediat pedepsit. Ieși de acolo la braț cu o femeie, fără să bănuiești măcar cum te-ai nenorocit! Ce păcat că nu sînt inventator. Știți ce aș inventa? Un aparat prin care să se constate cît e de traicică dragostea celor doi candidați și, în funcție de rezultat, să li se permită sau să li se interzică să se căsătorească.

— Oare, nimeni dintre dumneavoastră nu-i în stare să inventeze un astfel de aparat? Tare ar fi necesar, oameni buni!...

— Dar să nu ne întindem la vorbă, ca să nu întîrziem la ospățul din noua locuință a Valiei și a lui Serghei. Oaspeții au urat fericire tinerei perechi, au mîncat și au băut după pofta inimii, așa încît mă tem că nouă nu ne-a mai rămas nimic.

(*Apare o cameră în care petrecerea este în toi. Nuntașii sîd în jurul mesei și cîntă un cîntec siberian, tîrăgănat, acompaniați de acordeon. Nu sînt voci*

de oameni beți, ci voci limpezi și grave. La sfârșit se lasă o tăcere, deoarece fiecare e cufundat în gândurile pe care i le-a stîrnit cîntecul.)

SERDIUK : Cîntecul îți trezește totdeauna amintiri.

MAIA : Sau iscă visuri de viitor...

DENIS : A fost un cîntec frumos, care îți stîrnește multe gânduri. (O pauză.)

LAPCENKO : Eu personal, aș propune să mai mîncăm ceva, doar masa nu s-a terminat încă.

RODIK : Ce ziceți ? Cred că propunerea trebuie adoptată.

(Încep cu toții să mănince plini de veselie.)

ZINKA : Liniște !... De ce faceți atîta gălăgie ?... Lăsați-mă să spun și eu ceva. (Zgomotul se potolește întrucîtva.) Tovarâși ! Noi, betoniștii de la baraj, urmărim cu mare atenție minunatele realizări ale excavatorului vostru. Noi știm că nu-i glumă să lucrezi pe un excavator pășitor și că aveți nevoie de odihnă, de îngrijire, de dragoste și de hrană cît mai bună... În aceste condiții, rolul soției este deosebit de important. De aceea și fac apel la dumneata, Valia, să nu uiți nici o clipă acest lucru.

RODIK : Pentru hrana cît mai bună !
Ura !...

(Rid cu toții, ciocnesc, așa că protestele Zinkăi sînt acoperite de larmă.)

LAPCENKO : Bate cineva la ușă !

(Se lasă tăcere.)

VALIA : Intră...

LARISA (din prag) : Mă primiți ?

VALIA (alerghînd la ea) : Larisa... ai venit !...

LARISA : Nu ești supărată pe mine ?

VALIA : Eu te rog să mă ierți. Și să nu mă judeci greșit. Ne-am înțeles ?

LARISA : Cele rele să se spele... (Se îmbrățișează.)

VALIA : Hai, faceți cunoștință. E Larisa, prietena mea.

SERDIUK (cu însuflețire) : Mai întii să-i aplicăm o sancțiune pentru întîrziere. (Îi oferă Larisei un pahar plin, pe care ea îl soarbe dintr-o înghîțitură.) Bravo ! Așa zic și eu. (Recomandîndu-se.) Serdiuk Stepan Egorovici. Te rog să șezi lângă mine.

LAPCENKO : Bate cineva la ușă. Alți oaspeți întîrziați.

(Se lasă iar o tăcere încordată.)

VALIA : Intră !

— Intră Viktor, care-și rotește încet privirea în jurul mesei, apoi se uită lung la Valentina și se apropie de ea.)

VIKTOR (încet) : Îți doresc să fii fericită.

VALIA (aproape în șoaptă) : Vitia !

VIKTOR : Primește acest inel... (îi întinde darul) drept amintire.

VALIA : Mulțumesc.

VIKTOR (se apropie de Serghei, îl îmbrățișează, îl sărută și îl bate afectuos pe spinare) : Acum, sîntem iar prieteni.

(Cineva începe să cînte la acordeon un dans popular rusec.)

SERDIUK : Ia să vedem, cine se-ncu-metă !

VALIA : Larisa ! Cine mai știe să joace ca ea ? Hai, Larisa... nu te lăsa rugată !

(Larisa se ridică de la masă și începe să danseze cu însuflețire, cu foc, din toată inima.)

VIKTOR (cu glasul sugrumat) : Ia dați-vă la o parte !... Lioșa, zi-i un cîntec mai domol, dar cu măiestrie !

(Viktor face la început cîțiva pași mai domoli, apoi dînd brusc capul pe spate, începe să joace aprig, cu desperare vădită. Ceilalți chiuiesc, strigă și bat din palme atît de tare, încît aproape nu se mai aude acordeonul. Iar atunci cînd Larisa și Viktor sfîrșesc dansul, aplaudă cu toții îndelung și cu însuflețire.)

ZINKA : Bravo, Larisa, ai fost la înălțime !...

DENIS : Nici cu Vitia nu mi-e rușine.

LAPCENKO : Ăsta joc !...

VIKTOR (aparte) : Te-am pierdut, Valentina.

SERDIUK (cătred Larisa) : Acum se cuvine să bem în sănătatea dumitale. Strașnic mai joci ! Parcă ai fi o flacăară.

LARISA : Ei, acum n-au mai rămas decît tăciunii...

SERDIUK : Cînd te gîndești că am cincizeci de ani ! De ce nu te-am cunoscut mai devreme ?

LARISA : Ce importanță are, tovarășe Serdiuk ? Mai devreme ori mai tîrziu...

MAIA : Să știi, Valia, că n-am să uit niciodată ziua de astăzi. Eu nu-s decît o școlăriță și pe cînd eram la Moscova, tare doream să știu ce viață duce Rodik al nostru aici, ce fel de prieteni are. De altfel, la ple-

care, m-a rugat și mama să aflu tot, tot... Să mă ierți că vorbesc atîta, mi se pare că am băut cam multicel... Dar nu-i nimic, fă-te că n-ai băgat de seamă. Stau și mă uit la dumneata și mă gîndesc ce mare sărbătoare e o nuntă, cît de fericită trebuie să fii. Cum să nu te bucuri la gîndul că poți să dăruiești în întregime, celui pe care-l iubești, suflul tău curat și proaspăt ca rochia asta albă de mirească... De ce plîngi ? Nu se cade să plîngi, Valia. Uită-te mai bine la Serioja. Nu vezi cum te iubește, cum te soarbe din ochi ? Nici nu știi cît te invidiez că ești atît de fericită... (O îmbrățișează pe Valia.)

(Acordeonul intonează un vals vechi. Cîteva perechi încep să danseze.)

SERGHEI (se apropie de Valia): Nu plînge, Valia, lasă, n-are rost să plîngi !...

VALIA : De-aș putea, Serioja...

SERGHEI : Ai să poți. Ai să uiți tot ce-a fost...

VALIA : Crezi ?

SERGHEI : Sînt sigur.

VALIA : Îți mulțumesc, Serioja... (Il îmbrățișează.)

(Încep și ei să danseze.)

SERDIUK : Hai, dați-vă la o parte, tovarăși. Acum dansează tinerii căsătoriți.

(Perechile se dau în lături. Doar mirele și mireasa mai dansează un vals lent. Cu mîna sprijinită ușor pe umărul lui Serghei, cu capul lăsat pe spate, Valia pare gata să cadă la fiecare pas, copleșită de duioșia și dragostea ce-i umplu sufletul.)

CORUL : Valsul pe care l-au dansat la nunta lor... nu-l vor uita niciodată. Vor trece ani, multe li se vor șterge din amintire, dar această melodie simplă, ușoară, le va aduce veșnic aminte de acea seară îndepărtată.

— Chiar dacă se vor despărți, chiar dacă va pieri unul dintre ei, chiar dacă flacăra unei noi iubiri le va lumina calea, orice s-ar întîmpla, de cîte ori vor auzi acest vals, își vor aminti unul de celălalt și un simțămînt de recunoștință și de fericire le va încălzi inimile.

(Oaspeții dispar unul cîte unul, fără să-și ia rămas-bun.)

— Acum însă, cînd acest vals nu a devenit încă o amintire, pentru voi

nu există decît seara de astăzi și noaptea pe care o veți petrece împreună.

(Melodia valsului se stinge.)

— Valinka ! — Serioja !... Ați auzit cum s-a închis ușa de la intrare ? A plecat și ultimul musafir. Ați rămas singuri...

(E noapte. În cameră nu se mai află decît Serghei și Valia.)

VALIA : Cît e ceasul ?... Atîta am dansat, de parcă se învîrtește pămîntul cu mine...

SERGHEI : E unu și jumătate.

VALIA : S-a și făcut noapte ? (Începe să ridă.) Auzi ce întrebare ? Vai, cît sînt de proastă ! (O clipă de tăcere.) Serioja... cum o cheamă pe mama ta ?

SERGHEI : Polina.

VALIA : Am s-o iubesc foarte mult. O să-ți pară bine ?

SERGHEI : Firește.

VALIA : Și pe surorile tale. Ai două, nu-i așa ?

SERGHEI : Da.

VALIA : Pe amîndouă am să le iubesc.

Dar crezi că eu am să le plac lor ?

SERGHEI : Foarte mult.

VALIA : Știi, atîta vin am băut, și aș tot vorbi... Vrei să mai stăm de vorbă ?

SERGHEI : Cum să nu !

VALIA : Iacă, mă tot întreb de ce nu m-ai sărutat niciodată ?

SERGHEI (în șoptă) : Am să te sărut.

VALIA (tot în șoptă) : Cînd ?

SERGHEI : Cînd ai să te trezești.

VALIA : Ca în baletul „Frumoasa adormită“. Cred că muzica e de Ceikovski.

SERGHEI : Da.

VALIA : Am ascultat-o la radio. (Se ghemuiește într-un fotoliu.) Ce-i drept... mi-e un somn, de abia țin ochii deschiși. E caraghios, nu ?

Dragul meu, să nu-mi mai spui nimic. Mă simt atît de fericită. Doar sînt nevasta ta... Așa-i că nu visez ?

Și ce drăguți au fost prietenii tăi cu mine... Dacă adorm, n-ai să te superi, Serioja ? (El o ia în brațe ca pe un copil.) De s-ar face mai repede dimineață. Atunci ai să mă săruți, nu-i așa ?... Dă-mi batista...

SERGHEI : Ce faci ?

VALIA : Vezi bine, mi-am șters buzele. N-a mai rămas nici urmă de ruj. Și te rog, te rog din suflet, mîne dimineață să nu te mai temi de nimic.

SERGHEI (o așază pe pat) : Și acum dormi.

VALIA : Uite că am admormit de-a binelea... Am și început să visez. Parcă ne-am plimba amîndoi cu barca... (În șoaptă.) Numai ceva să-mi mai spui, Serioja : așa-i că noi n-o să ne despărțim niciodată, că o să fim totdeauna împreună, pînă la adînci bătrîneți ?

SERGHEI : Pînă la moarte.

VALIA : Ce bine...

(Se aude din nou orga din depărtare. Valia adoarme. Serghei se lasă în ge-

nunchi și se uită cu atenție la ea. Corul trage încet în fața lor o perdea albă și ușoară ca o rochie de mireasă.)

CORUL (foarte încet) : Ce ploaie, plouă de parcă ar vrea să spele întreg pămîntul !

— Prin fața caselor curg șuvoaie zglobii, care curăță totul în cale, luînd cu ele gunoiul și murdăria din ajun.

— Ploaia împrospătează pămîntul.

CORTINA

PARTEA A DOUA

Se aude în surdină o melodie care amintește de un cîntec de ieagăn. Lumina cade asupra lui Serghei, care stă cu mîinile în buzunare, tăcut și dus pe gînduri. Ceva mai departe se aflu corul.

CORUL (cu fața spre sală) : Mai ții mînte prin ce ai trecut atunci ? Au venit s-o ia în zori și tu te-ai zbučiu-mat toată ziua...

— Nu-ți mai găseai locul, gîndul ți-era numai la ea, și mereu alergai la telefon și întrebai : Ei, ce se aude ? Da' spuneți-mi odată...

— Cum ai lăsat lucrul, fără să treci măcar pe acasă, ai fugit acolo și te-ai plimbat neliniștit pe sub ferestre, cu inima strînsă de grijă și spaimă. Și pentru a suta oară ai pus timid aceeași întrebare infirmierei de serviciu...

SERGHEI (încet și timid) : Ei, ce face soția mea ? Nici o veste ? Nimic nou ?

CORUL : Îți amintești ? Chiar așa s-au petrecut lucrurile...

(Serghei merge pe stradă, se oprește în dreptul unei uși, ridică ochii spre ferestre, apoi se așază pe o bancă și așteaptă tăcut. Apare un băiețuș de vreo zece ani și se apropie de Serghei.)

BĂIEȚAȘUL (după ce-l privește un timp) : Aștepti să ți se nască băiatul ?

SERGHEI : Bine ar fi să fie băiat.

BĂIEȚAȘUL : Știi, eu locuiesc peste drum. Pe banca asta stau mereu oamenii ca dumneata. M-am obișnuit să-i văd așteptînd. Unii îmi dau și bomboane.

SERGHEI : Din păcate, eu n-am.

BĂIEȚAȘUL : Nu face nimic. Știi cîți copii mici au ieșit din casa asta... O mie !

SERGHEI : Asta e bine.

BĂIEȚAȘUL : Ciudat lucru... Deodată răsare un om care pînă atunci nici n-a fost.

SERGHEI (încurcat) : Așa-i de cînd lumea, băiete. Dar pe tine cum te cheamă ?

BĂIEȚAȘUL : Anton. Eu am venit aici de la Celiabinsk.

SERGHEI : Tu ce-ai vrea să te faci cînd ai să fii mare, frate Anton ?

BĂIEȚAȘUL : Doctor.

SERGHEI : Și de mult te-ai hotărît ?

BĂIEȚAȘUL : De simbăta trecută. Înainte, voiam să mă fac călător, ca să mă plimb peste tot. Știi, la noi în curte stă o fetiță care nu vrea să creadă că Charlie Chaplin există cu adevărat.

SERGHEI (gîndindu-se la ale lui) : Serios ?

BĂIEȚAȘUL : Ei, și acum, îți urez să se termine cu bine. (Îi întinde mîna lui Serghei.)

SERGHEI : Cine te-a învățat să spui așa ?

BĂIEȚAȘUL : Bunica. Dacă vezi pe cineva, zice, șezînd pe banca aceea, să-i urezi să se termine cu bine.

SERGHEI : Să-i spui bunicii că-i mulțumesc.

BĂIEȚAȘUL : Bine, am să-i spun. (Pleacă.)

(Serghei se ridică și se oprește în dreptul unei ferestre. Pe ușă iese o îngrijitoare.)

ÎNGRIJITOAREA : Serioghin !

SERGHEI : Da, eu...

ÎNGRIJITOAREA : Hai, vino să-ți vezi visul cu ochii.

SERGHEI : Va să zică, s-a terminat cu bine.

ÎNGRIJITOAREA : Te așteaptă o surpriză, hai... (Pleacă.)

(Serghei aleargă după ea în casă.)

CORUL : S-a născut un om !

(Se aude clinchetul înduioșător al unor jucării cu zurgălăi pentru copii mici.)

CORUL : S-a născut un om... Ba nu, doi omuleți.

— Sint frățior și surioară. Părinții le-au și ales numele, Feodor și Lenocika.

— Gemenii Serioghin... Vor purta hăinuțe de aceeași culoare și căciulițe albe la fel. La început, chiar și părinții îi vor confunda mereu.

— În aceeași zi vor merge pentru prima oară la școală, ținându-se de mână, cu buchete de flori, acești viitori oameni...

— Să urăm așadar fericire și succes lui Fedia și Lenocikăi, să le fie drumul în viață ușor și neted.

(Din clădire iese Serghei. Nici nu se poate spune cât e de fericit.)

SERGHEI : Nici nu se putea mai bine... nici că se putea... E grozavă, Valia mea !

(Serghei îmbrățișează pe primul trecător care-i iese în cale și o ia la fugă. Se aude o melodie simplă cântată de o vioară și de o mandolină.)

CORUL : Iată că a venit și ziua pe care o așteptai cu atîta nerăbdare, a sosit în sfîrșit momentul să-ți aduci familia acasă.

— Doar acum nu mai ești singur, s-a înmulțit familia Serioghin.

— Hai, du-te ! Prietenii te așteaptă în stradă.

PANTOMIMA

Intreaga echipă a excavatorului merge pe stradă, îndreptîndu-se spre maternitate ; fiecare are în mînă cite un pachet cu daruri. În frunte merge Serghei, împingînd un cărucior dublu, pentru gemeni. La colțul străzii se alătură grupului și Larisa împreună cu Zinka. Ninge. Dar sintem în aprilie, și e ultima zăpadă, ninsoarea mieilor.

Grupul se oprește în dreptul băncii lîngă care stă Anton, ca un inger păzitor al acestor locuri. Serghei se apropie de el și-i dă o pungă cu bomboane. Din clădire iese Valia, sfioasă și fericită, însoțită de îngrijitoare. Serghei îi întinde un buchet de flori. Ea îl sărută și-i pune în brațe un copil pe care Serghei îl culcă cu grijă în cărucior. Toți ceilalți o îmbrățișează pe Valia și o felicită. Ingridoarea îi dă lui Serghei celălalt copil. Serghei se apleacă peste cărucior, ca să-i fac loc, și-i dă o clipă copilul lui Viktor, să-l țină.

Viktor se uită la copil, apoi la Valia. După ce a așezat copilul în cărucior, Serghei se apropie de micul Anton și-i stringe mîna, de parcă i-ar mulțumi.

Tot alaiul pornește spre casă. În frunte merge Serghei cu Valia, împingînd împreună căruciorul, iar ceilalți vin în urma lor. La un colț de stradă, Viktor rămîne în urma prietenilor săi, fără să-l observe nimeni. Stă în loc, își ridică gulerul și se uită în tăcere după grupul care se îndepărtează. Iată că a rămas singur. Și deodată, melodia veselă, cîntată de o vioară și de o mandolină încetează.

CORUL : Ce-i cu tine, Vitia ?

VIKTOR : S-a întunecat viața mea.

(Dispare în întuneric.)

(Răsună un cîntec de leagăn, cîntat la vioară. Treptat, apare figura slab luminată a Valiei, aplecată peste leagănul gemenilor, care dorm.)

CORUL (supărat) : Liniște !... Nu tulburați somnul acestor mici cetățeni. Ei trebuie să doarmă mult, ca să crească...

— Dumneavoastră sînteți oameni în toată firea, puteți să vă culcați și mai tîrziu, n-aveți nevoie de atîta somn... Față de copii trebuie să dați dovadă de mai multă înțelegere.

— Lăsați-i să doarmă, că de, abia au împlinit o lună.

— Ba nu, două.

— Ba chiar trei. Sst, mai încet, au nevoie de somn, ca să prindă puteri. Deocamdată, frații Serioghin nu-s decît niște oameni în miniatură.

(Cîntecul de leagăn încetează.)

CORUL : Bate cineva la ușă... Dar Valia a ațipit și ea.

— Trebuie s-o deșteptăm. Trezește-te, Valia !...

VALIA (tresărind) : Ce-i ?... Cine e acolo ?

(Valia aleargă să deschidă ușa. Serghei intră în odaie, care abia acum se luminează.)

SERGHEI : Copiii dorm ?

VALIA : Da. *(În șoaptă.)* Vezi să nu faci zgomot.

SERGHEI : Sint grozav de obosit... *(Se apropie de cei doi copii care dorm.)* Ce caraghios e Fedia...

VALIA (revoltată) : De ce ți se pare caraghios ?

SERGHEI : Se face tot mai rotofei, începe să semene cu un burghiez.

VALIA : Da' de unde !... Nu ți-e foame ?

SERGHEI : Ba da, grozav.

VALIA (aducîndu-i de mîncare) : Hai, mîncîc.

SERGHEI : E gustoasă mîncarea.

VALIA : Pune mai multă smîntînă în ciorbă.

SERGHEI : Ce-ai făcut azi ?

VALIA : N-am huzurit. Cu doi ținci nu mai prididești.

SERGHEI : Știu. (Mîncîc.) Ai citit azi în gazetă declarația lui Adenauer ?

VALIA : Nu... Lenocika are niște bulbițe roșii pe burcică. Crezi că ar trebui s-o duc la doctor ?

SERGHEI : Poate n-ar strica.

VALIA : Nici nu știi ce bucurie e pentru mine să mă duc cu ei la controlul medical. Ai noștri sînt cei mai voinici, nici un alt copil nu se compară cu ei. Feodor abia a împlinit trei luni și nu-i cu nimic mai prejos decît alții de șase luni. M-am convins cu ochii mei. Iar Lenocika, știi cît e de inteligentă ? Mi-a spus-o chiar doctorul : „Ai o fetiță, zice, foarte isteată...” Chiar așa a zis : „foarte isteată”.

SERGHEI : Lenocika e tare dulce.

VALIA : Compot vrei ?

SERGHEI : Vreau. Am să-l mîncîc cu o chiflă, așa îmi place mie.

VALIA : Poftim... E rumenită bine.

SERGHEI : Va să zică, îți mai aduci aminte ?

VALIA (sărutîndu-l în creștet) : Hai, mîncîc.

SERGHEI : Valicika, ce-ar fi să-ți cumperi o bicicletă ?

VALIA : Ce rost are ?

SERGHEI : Să te plimbi și tu.

VALIA (rîzînd) : Ce idei năstrușnice îți trec prin minte.

SERGHEI : Să-ți spun o noutate, Valia. S-ar putea ca excavatorul nostru să înceteze lucrul un timp.

VALIA : Cum așa ?

SERGHEI : Reductorul are nevoie de o reparație tehnică, și apoi trebuie să-i înlocuim lanțurile de la benă. E o treabă serioasă, cere timp, nu glumă, dar noi sîntem în întrecere și n-avem o clipă de pierdut.

VALIA : Îmi închipui ce furios trebuie să fie Serdiuk, cum s-o fi zbătînd, săracul.

SERGHEI : În general e tare frămîntat în ultima vreme.

VALIA : De cînd s-a îndrăgostit de Larisa. (Începe să rîdă.) S-a făcut de poveste, șeful tău, Seriojenka.

SERIOJA : De ce ? Doar nu e chiar atît de bătîrin.

VALIA : Depinde cum o iei. (După o clipă de tăcere.) Viktor de ce nu mai vine pe la noi ?

SERGHEI : Treaba lui.

VALIA (cu sfială) : Serioja...

SERGHEI : Ce-i ?

VALIA : Tu ești omul cel mai bun din lume.

SERGHEI (îmbrățișînd-o) : Valiușa... (După o pauză.) Dar ia spune, tu nu te plictisești acasă ?

VALIA : N-am timp să mă plictisesc.

SERGHEI : Mai ai puțină răbdare. În curînd o să dăm copiii la creșă și tu o să te poți duce la învățătură sau la muncă.

VALIA (după o clipă de gîndire) : Și mă rog, tu unde vrei să mă trimiți ?

SERGHEI : Eu te-aș sfătui să lucrezi la beton. Astăzi, betonul are o importanță covîrșitoare.

VALIA : După părerea mea, pînă și să învîrtești manivela la casă e mai interesant.

SERGHEI : Ai un fel ciudat de a judeca. (Cu însuflețire.) Ce-i trebuie omului, ca să fie fericit ? Ca munca pe care o face să-l depășească și să-l înalțe cît de cît...

VALIA : Cum vine asta ?... Nu pricep.

SERGHEI : Eh, nu știu cum să te fac să înțelegi... Nu găsesc cuvinte... Vezi tu, atunci cînd omul face o muncă adevărată, productivă, folositoare cît mai multor oameni, el însuși devine cu timpul mai bun, mai valoros. (Drăgăstos.) Dar dacă nu vrei să lucrezi la beton, vino la noi pe excavator. La început, ca muncitor auxiliar... mai tîrziu poți urma totodată și un curs seral de calificare. Dacă vei dovedi aptitudini, poți să ajungi ajutor mecanic... ba chiar ceva mai mult ! Am auzit că pe un șantier de pe Volga, o fetișcană e șef de echipă pe un excavator pășitor... Și tu poți avea un viitor la fel de frumos. Nu crezi ?

VALIA (furioasă) : Bine. Dacă ții neapărat să-mi cîștig pîinea, am să mă întorc la bătănie. Acolo măcar vine lume cunoscută, nu te plictisești !

SERGHEI : Cum poți vorbi așa, Valia ?

VALIA : Nu striga, ai să trezești copiii.

SERGHEI : Ce să fac, dacă judeci atît de ușuratic !

VALIA : Dumnealui, mă rog, nu-i convine să aibă nevastă casierită !... Unde mai pui că la casă puteam să cîștig cît voiam.

SERGHEI : Ce face ?...

VALIA : Da' ce-ți închipuiai, că trăiam numai din leafă ? Asta s-o crezi tu ! Unuia îi dai zece copeici lipsă la rest, altuia, douăzeci... Pentru client e un fleac, în schimb, eu mă alegeam seara cu o sumă frumușică.

SERGHEI (*izbucind*) : Valia !... (*ințețitor*) Valicika... (*O mîngîie pe păr.*)

VALIA : Iartă-mă, Seriojenka ! (*Cade în genunchi înaintea lui.*) Iartă-mă...

SERGHEI : Ce faci, Valia... (*O ridică și o îmbrățișează cu duioșie.*) Se poate ?...

VALIA : Vezi tu, seara sînt îngrozitor de obosită. Copilașii îmi dau atîta de furcă peste zi... și apoi trebuie să-ți gătesc și ție de mîncare, să spăl, să deretic... iar tu, în loc să mă înțelegi, mă umilești, vorbindu-mă despre fata aceea de pe Volga... Cum să nu mă doară ?...

SERGHEI (*mîngîind-o pe păr*) : N-o să se mai întîmple... hai, nu plînge. Eu sînt un prost, firește... Dar te iubesc grozav de mult, Valia, de aceea ți-am vorbit așa.

VALIA (*zîmbind printre lacrimi*) : Chiar grozav ?

SERGHEI : Nu mai plînge. De-ai ști cum aș vrea să nu curgă niciodată o lacrimă din ochii tăi... Oamenii trebuie să fie fericiți. Țasta e adevărul. Mai ales aceia care construiesc comunismul... Bunăoară, noi amîndoi. (*O ia în brațe și o culcă pe divan.*) Dormi puțin, ești tare obosită. Las' că spăl eu toate vasele, și în casă am să fac curățenie de o să strălucească totul. N-avea nici o grijă, dacă se trezește Lenocika sau Fedia, te chem numaidecît. Acum însă, caută să adormi cît mai repede, nu te mai frămînta...

(*Valia adoarme și treptat camera se cufundă în întuneric.*)

CORUL : Dar iată că vine și ziua pe care n-ai s-o uiți niciodată.
— Valentin !

VALIA (*apropiindu-se încet*) : Da...

CORUL : Era în ziua de 30 iulie. Dis-de-diminează.

(*Valia își acoperă fața cu mîinile.*)

CORUL : Îți amintești cum a început ziua aceea ?

VALIA : Mă sculasem cu noaptea în cap. Înainte de a pleca de-acasă, Serioja s-a oprit la poartă și m-a luat de mîină...

(*Apare poarta unei grădinițe. În fund se zărește o casă nouă, cu etaj. Serghei și Valia stau în picioare lângă o bancă.*)

VALIA (*se uită la Serghei și continuă să povestească*) : Dacă aș fi știut ce nenorocire avea să se întîmple, l-aș fi strîns în brațe și nu l-aș fi lăsat să plece... dar cum puteam bănui ? Doar era o dimineață ca toate celelalte, numai că era foarte cald... o zăpușeală neobișnuită. (*Adresîndu-i-se lui Serghei.*) Mai bine ai mai fi dormit puțin, că tot e duminică.

SERGHEI : E prea cald, Valia, am chef să mă scald.

VALIA : Ți-ai luat măcar un prosop ?

SERGHEI (*arătîndu-i-l*) : Nu vezi ?

VALIA : Serioja... Ce zici, îmi stă bine rochița asta ?

SERGHEI : Grozav.

VALIA : Serioja, tare aș vrea să-ți cumperi o haină de piele.

SERGHEI : Dacă ții tu, dar nu acum, mai tîrziu.

VALIA : Ar fi mai bine acum. Te-ar prinde de minune. (*Îl îmbrățișează.*)

SERGHEI : Fii cuminte. Uite că vine Serdiuk.

VALIA : Cît de țanțoș calcă.

(*Apare Serdiuk, mai elegant ca de obicei.*)

SERGHEI (*cu șiretenie*) : La noi vîi, taică ?

SERDIUK (*simțind ironia*) : Nu, mă plimbam și am trecut doar pe aici.

SERGHEI (*abia stăpînindu-și risul*) : Așa ?!

SERDIUK : Parcă am auzit că și Larisa Petrovna s-a mutat de curînd aici.

SERGHEI : Mi se pare că la ea te duci, că prea ești proaspăt ras, fercheș.

SERDIUK : Doar e duminică azi.

SERGHEI (*politicos*) : Iartă-mă, cravata asta ai cumpărat-o de la magazinul universal ?

SERDIUK : Știi ceva, măi șef de schimb... văd că aveai de gînd să te duci la scaldă, nu vreau să te rețin.

SERGHEI : Am timp destul.

SERDIUK : Mi-am găsit beleaua cu tine. (*Fără prea multă convingere.*) Am și eu treburile mele. (*Serghei și Valentina rid.*) Lasă, șef de schimb, că îți arăt eu ție ! (*Îl amenință cu degetul.*) Ne socotim noi. (*Se apropie de casă.*)

SERGHEI : Apartamentul trei, taică.

SERDIUK : Știam, n-am nevoie de îndrumările tale.

(*Intră în casă.*)

SERGHEI (*rizind*) : Știi că are haz !

VALIA : Las' că pe vremuri, nici tu nu erai mai breaz. Ce, ai uitat? Cînd te căuta omul, veneai la băcănîe, cică după chibrituri. (*Strigă deodată.*) Vai de mine, să știi că mi-a dat laptele în foc!... (*Fuge în casă.*)

(*Pe drumul care duce spre riu apar un băiat și o fetiță. Băiețașul are în mînă o undiță, iar fetița o gălețică.*)

SERGHEI (*recunoscînd băiețelul*): A, vechiul meu prieten, să trăiești!...

BĂIEȚAȘUL : Bună ziua. Și eu te-am recunoscut. (*Către fetiță.*) Știi, dumealui i s-au născut deodată doi copii.

FETIȚA : Interesant.

BĂIEȚAȘUL : Ce-ți fac copiii? Bine?

SERGHEI : Cresc vîzînd cu ochii. Dar tu, Anton, te mai faci doctor, sau te-ai răzgîndit?

BĂIEȚAȘUL : Încă nu. Acum ne ducem la pescuit.

SERGHEI (*arătînd spre fetiță*): Dar ea cine-i?

BĂIEȚAȘUL : O prietenă. O cheamă Lera. Mai ții mînte? Ți-am povestit despre ea. Nici azi nu crede că Charlie Chaplin există cu adevărat.

FETIȚA : Firește că nu cred.

BĂIEȚAȘUL (*triumfător*): Ei, vezi?

SERGHEI : Asta-i grozav! Ei, ce zi-ceți, mă luați și pe mine la pescuit?

BĂIEȚAȘUL : Mai întrebî? Am și o plută. Eu am meșterit-o.

SERGHEI : Atunci, haidem.

(*Serghei ia copiii de mînă și pornește către riu. Pe drum se întîlnesc cu Viktor.*)

VIKTOR : Noroc. Încotro?

SERGHEI : Mă duc să mă scald.

VIKTOR : Da... e tare cald.

(*Tăcere.*)

SERGHEI : Luați-o înaintea, copii, că vă ajung eu din urmă.

BĂIEȚAȘUL : Dar să nu ne păcălești.

(*Copiii pleacă.*)

SERGHEI : Veneai la noi?

VIKTOR : Nu.

SERGHEI : Ce-i cu tine? Parcă nu ești în apele tale.

VIKTOR : Serghei...

SERGHEI (*punîndu-i mîna pe umăr*): Eu.

(*Viktor dă la o parte mîna lui Serghei de pe umărul său și ridică deodată pumnul, gata să-l lovească.*)

SERGHEI : Vitia, ce te-a găsit?

VIKTOR : Nu pot s-o uit pe Valia. Nu pot, pricepi? (*Cîteva clipe de tăcere.*) Nu mai știi ce să mă fac. Tu ce-ai face în locul meu, Serghei? (*Zîmbînd cu amărăciune.*) Cînd te vîd, mi-e teamă de mine însumi. Te urîsc, Serioja. Pe tine... care mi-ai fost cel mai bun prieten.

SERGHEI (*cu un tremur în glas*): De ce spui că am fost? Eu și acum îți sînt prieten...

VIKTOR : Nu. Prietenia noastră s-a rupt pentru totdeauna. (*După o pauză.*) N-ai ce-i face. Am să plec. Plec de tot. Mă duc la tata, la Leningrad. Pînă la urmă, va trebui să mă obișnuiesc și cu mama vitregă. (*Nu-și mai poate ascunde dezneajdea.*) Am rămas singur pe lume.

SERGHEI : De ce vorbești așa? Uită de taica?... De Rodik... de Denis... Cum se poate să ne părăsești? Adu-ți aminte de perioada de șoc din primul an, de nopțile cînd munceam pe brînci... Prietenia noastră s-a încheiat la greu; crezi că se poate rupe cu una, cu două?

VIKTOR : Eu speram că o să-mi treacă și am să mă liniștesc. Că am s-o uit, și gata. Dar nu-i chip!... (*Cu glasul sugrumat.*) Tu mi-ai luat-o.

SERGHEI (*după un timp*): Vrei să spui că o iubeai pe atunci?

VIKTOR : Crezi că nu?

SERGHEI (*convîns*): Cînd iubești, nu te porți așa.

VIKTOR (*după un moment de gîndire*): Ai dreptate. Asta-i adevărul. (*Tăios.*) Rămii cu bine!... N-o să ne mai vedem niciodată... Să fii fericit. (*O ia la fugă.*)

SERGHEI (*strigînd după el*): Vitia!...

VALIA (*vine în fugă din casă*): Încă n-ai plecat? Ce bine îmi pare... (*Cu șiretenie.*) Voiam să-ți spun ceva foarte important.

SERGHEI (*zîmbînd*): Serios? Iacă, te ascult.

VALIA (*încetîșor*): Te iubesc foarte, foarte mult, Serioja... Știi de ce? Cu cît te cunosc mai bine, îmi dau seama că nu te cunosc îndeajuns, mereu descopăr ceva nou la tine. Pri-cepi?

SERGHEI : Ciudat om mai ești, Valentina! (*O sărută.*)

VALIA : El mă săruta și eu îl țineam de mînă și-l tot priveam... Pe atunci nu știam că-l vîd pentru ultima oară, că pentru ultima oară țin mîinile lui calde într-ale mele și privesc în ochii... Că peste o clipă va pleca și nu se va întoarce niciodată. O, de-aș fi știut!... Dar așa, i-am spus doar

atît (căt-re Sergh-ei) : Ai grijă să nu pierzi prosopul.

SERGH-EI : Bine ! (Pleacă în fugă.)

VALIA : Eu m-am uitat după el, cum alerga la vale. L-am văzut cum a ajuns din urmă doi copii și au coborît împreună spre rîu. Pe urmă m-am așezat pe bancă și am stat așa un timp, dar la un moment dat mi-am zis : oare, n-ar fi mai bine să-mi termin treburile pînă se întoarce Serrioja ?...

(Valia întinde pe o sfoară, la uscat, o cămașă de a lui Sergh-ei și două tricouri. Din casă ies Larisa și Serdiuk.)

LARISA : Încotro să mergem, Stepan Egorovici ?

SERDIUK : Să mergem pînă la baraj.

LARISA : De ce ? Azi e duminică.

SERDIUK : Vreau să văd ce se mai aude cu excavatorul nostru. Trebuie să intre în reparație.

LARISA (oftînd) : Bine, dacă ții neapărat, să ne ducem.

SERDIUK : Iar deseară plecăm la Sliudianka. Ce zici ? Vreau să te cunoască și tata, să se bucure și el.

LARISA : Ce vîrstă are bătrînul ?

SERDIUK : Șaptezeci și cinci de ani. E pescar și lucrează într-un artel. E încă sănătos tun. Și azi ar fi în stare să treacă Angara înot. Sînt sigur că are să-i pară tare bine cînd te-o vea. Aoleu ! (Se ascunde după ușă.)

LARISA : De ce te-ai speriat așa ?

SERDIUK : Nevasta șefului de schimb ! Uite-o colo, întinde rufe la uscat.

LARISA : Și pentru atîta lucru ți-a sărit inima din loc ?

SERDIUK : De, Larisa... nu uita că am cincizeci și unu de ani.

LARISA : Ce-are a face ?

SERDIUK : Mi-e teamă să nu ridă lumea de mine.

LARISA : Deocamdată, nu văd de ce ar rîde. Nici măcar nu m-ai cerut în căsătorie. Abia după aceea poate că are să aibă lumea de ce rîde. (O strigă pe Valia.) Bună dimineața, Valicika !

VALIA : Ați pornit la plimbare ?

LARISA : Stepan Egorovici m-a poftit la restaurant, iar deseară vrea să mergem la dans. Nu mai știu cum să fac față la atîtea invitații.

SERDIUK : Ești dată naibii, după cum văd. (Căt-re Valia, scoțîndu-și șapca și salutînd-o.) Să trăiești ! (Pleacă împreună cu Larisa.)

VALIA (uitîndu-se după ei) : Caraghioși mai sînt ! (Apare Viktor. Dă cu ochii de el.) Vitia, noroc !

VIKTOR : Sergh-ei nu-i acasă ?

VALIA : Nu, a plecat. (După o clipă de tăcere.) De ce nu mai vii pe la noi ?

VIKTOR (făcînd pe grozavul) : Sînt prea ocupat, Valicika.

VALIA : Dar de ce ai slăbit așa ?

VIKTOR (cu veselie prefăcută) : De multe ori uit să și mînînc.

VALIA (privindu-l cu atenție) : Parcă te-ai făcut mai chipeș.

VIKTOR : Chipeș de n-am pereche.

VALIA : Cu cine te duci acum la dans ?

VIKTOR : M-am lăsat de dans.

VALIA : Cum așa ?

VIKTOR : Nu mă mai țin pingelele.

VALIA (după o clipă de tăcere) : Voiai să-i spui ceva lui Sergh-ei ?

VIKTOR : Am venit să-mi iau rămas-bun, că plec. Rămii cu bine.

VALIA : Unde pleci ?

VIKTOR : La Leningrad.

VALIA : Pe mult timp ?

VIKTOR : Depinde. Să vedem cum mi-o plăcea acolo. Am să mă plimb pe bulevardul Nevski, pe malul Nevei, și cînd am să stau rezemat de parapet, am să-mi aduc aminte cum ne plimbam noi doi pe malul Angarei.

VALIA : Vorbești... cam ciudat.

VIKTOR : Uite, în clipa asta stau și mă întreb : Valentina, oare între noi a fost o dragoste adevărată, ori ba ?

VALIA : Nu, Vitia. N-a fost ceva serios... Ne-am plimbat împreună, ne-am distrat, am ris și atît.

VIKTOR : Și rezultatul a fost jalnic. Acum e limpede.

VALIA : De, Vitenka, gîndește-te ce însemna veselia mea de atunci. Era doar goana după distracții ieftine ! Crezi că degeaba mi se spunea „Valia-fîșneța“ ? Și totuși, Serrioja m-a iubit cu adevărat... M-a luat de nevastă. Și dragostea lui m-a schimbat, a făcut din mine un om. (Dumirîndu-se deodată, se uită lung la Viktor.) Să nu te superi.

VIKTOR (cu nepăsare și veselie prefăcută) : De ce m-aș supăra ? Ce-a fost, a trecut.

(Din casă se aude muzica ce se transmite la radio. În grădina, intră Rodik, care se apropie de Viktor și de Valia și se oprește lîngă ei, fără să spună un cuvînt. În jurul podiumului apare corul.)

VALIA : Bună ziua, Rodik... Îl cauți pe Serrioja ? Nu-i acasă.

RODIK : Știu.

(Corul se apropie în tăcere.)

VALIA : Așteaptă-l puțin. Trebuie să se întoarcă numaidecît.

RODIK : Bine.

(Tac cu toții. Corul se mai apropie cu un pas de personaje.)

VALIA : Ce ți s-a întâmplat, Rodik ?

RODIK : Nimic.

VALIA *(zimbînd deodată)* : Cum vine Serioja, bem cite un ceai și mai stăm de vorbă. Rămîne și Viktor cu noi... Vrei, Rodik ? Mă duc să pun ceainicul pe foc... Mă întorc într-o clipă. *(Fuge în casă.)*

(Corul înconjoară pe Rodik și pe Viktor.)

VIKTOR *(încet)* : Spune, ce-i cu tine ?

RODIK : Dar caută să te stăpînești, Vitia... Să nu-ți pierzi capul, auzi ?

VIKTOR : Vorbește odată !

RODIK *(în șoaptă)* : Serghei s-a înecat.

(Cineva din cor ridică mîinile dez-nădăjduit. Corul rămîne încremenit.)

VIKTOR : Și n-a fost nimeni prin apropiere să-l salveze ?

(Rodik clatină din cap.)

VIKTOR *(după o pauză)* : Cum s-a întâmplat ?

(Corul face o mișcare, apoi rămîne iar încremenit.)

RODIK : Un băiețuș și o fetiță pescuiau pe o plută înjghebată de ei... Pluta s-a răsturnat, iar prin apropiere nu era nici țipenie de om. Serghei s-a aruncat în apă să-i scape... Întîi a scos fetița la mal, apoi s-a întors după băiețuș... dar nu l-a mai găsit. Se vede că a trebuit să-l caute mult timp sub apă și l-au părăsît puterile... Atîta a mai apucat, să azvîrle copilul pe plută... Dar el... Băiețușul a scăpat cu viață.

VIKTOR : Vai, Rodik...

(Corul nemaiputînd îndura parcă încrederea, se retrage cu cîțiva pași.)

RODIK : Trebuie s-o anunțăm pe Valentina.

VIKTOR : Nu, nu-i spune nimic !

RODIK : Așa ceva nu se poate ascunde.

VIKTOR : E adevărat.

RODIK : Du-te la ea... spune-i tu.

VIKTOR : Eu nu pot.

RODIK : Trebuie... Du-te, Vitenka.

VIKTOR : Nu pot.

RODIK : Atunci, am să-i spun eu. *(Intră în casă.)*

(Corul face o mișcare spre Viktor, care stă abătut. Apoi Viktor se uită în jur, se îndreaptă spre casă, se așază pe trepte și începe să plîngă. Corul întinde mîinile spre el, ca și cum ar vrea să-l consoleze. Dinspre uliță se apropie Larisa și Serdiuk, care se întorc acasă.)

SERDIUK *(cu teamă)* : Uite-l pe Viktor, șade chiar în prag...

LARISA : De ce te ferești de toată lumea ? Parcă ai fi un școlar.

SERDIUK *(cătरे Viktor, cu un ton mîeros)* : Uite, băiete, ce pantaloni i-am cumpărat tatei. Îți plac ?

VIKTOR : Cum ? *(Se uită aproape cu ură la Serdiuk.)*

CORUL *(încet)* : Lasă-l în pace, Stepan Egorovici.

— Acum nu se poate vorbi cu el.

— Taci ! De ce nu înțelegi ?

(Valia și Rodik ies din casă. Corul face o mișcare către Valentina.)

VALIA *(adresîndu-se corului)* : Unde-oi fi pus căciulița ? *(Dă deodată cu ochii de cămașa lui Serghei, se oprește și se uită lung la ea.)* Hai, Rodik. *(Pleacă amîndoi.)*

VIKTOR *(ridicîndu-se de pe trepte)* : Să ai grijă de copii, Larisa. *(Cătरे Serdiuk)* Știi, taică... s-a înecat Serghei.

SERDIUK *(scoate un țipăt)* : Nu se poate...

VIKTOR : L-am pierdut pe Serghei. *(Pleacă în grabă.)*

(Larisa intră tăcută în casă. Serdiuk o urmează. Corul se împrăștie pe scenă, ocupînd-o în întregime, apoi se oprește și rămîne multă vreme încremenit. Pe drum, trec două fetițe cu flori în mînă, îngîinînd un cîntec vesel. Corul rămîne nemișcat. Decorul înfățișează acum malul Angarei. Pe potecă merge un trecător.)

TRECĂTORUL : ...deși în curînd se lasă seara, soarele mai mîngîie duios frunzele îngălbenite ale copacilor. Azi după masă am plecat cu o șalupă de la Irkutsk, am vizitat șantierul hidrocentralei, m-am plimbat pe malul Angarei și tot mergînd așa, am ajuns pînă aici, la marginea noului orașel muncitoresc. Am auzit că, acum vreo zece zile, în locul acesta s-a înecat un tînăr. Văd în vale, pe povîrnișul de la marginea apei, cinci bărbați, pesemne niște muncitori, și o fată. Șed pe iarbă, tăcuți, nemișcați, parcă fiecare ar fi cufundat în gîndurile sale. La ce s-or fi gîndind, oare ? Lîngă ei, pe o basma colorată, zăresc o sticlă de vin și o mică gustare. Cel mai în vîrstă a început să toarne tuturor vin în căni, numai fetei nu. După ce beau, rămîn iar tăcuți. Aș vrea să trec mai departe... dar nu pot. De ce mi-or fi trezit interesul oamenii aceștia ? Iată că au început să vorbească. Despre ce oare ? Trag cu urechea, dar nu

reusc să prind nici un cuvînt. Și mai jos, chiar la malul apei, o femeie a început să spele rufe. Unul dintre bărbați a zărit-o, a șoptit ceva celorlalți și cu toții se uită în jos, spre râu, fără să mai scoată nici un cuvînt. Ce legătură o fi între ei ? De ce oare mă preocupă atîta oamenii aceștia ? Pesemne, s-a trezit în mine vechea mea pasiune de a observa oamenii, pasiune pe care a cultivat-o și profesiunea mea ! De aceea, nu mă pot desprinde de aici, tot stau și mă uit, în nădejdea că voi izbui să surprind ceva care să-mi dezvăluie tîlcul acestei scene...

(Apare tabloul pe care trecătorul l-a descris înainte. Serdiuk a turnat tocmai vin în căni. Viktor, Rodik, Denis și Lapcenko șed tăcuți în jurul lui. Zinka s-a așezat ceva mai departe de ei.)

SERDIUK : Credeți oare că omul care muncește dispăre odată cu moartea lui ? (Cu înflăcărare) Nu. Trăiește mai departe prin faptele sale. Amintirea lor nu se șterge niciodată. În comunism, moartea nu va mai înspăimînta pe nimeni, o vor zdrobi faptele omului, care atunci vor fi de o mie de ori mai mărețe decît ale noastre. Serghei a fost mai aproape decît oricare dintre noi de timpul acela, fiindcă a trăit ca un om, a muncit ca un comunist și a murit ca un erou. Amintirea lui să ne lumineze veșnic sufletele. (Ciocnesc cu toții și beau în tăcere.) Azi se împlinesc două săptămîni de atunci. Noi sîntem datori să ne gîndim la viitor. Serghei zace în pămînt, dar noi trebuie să mergem mai departe. Pe umerii noștri apasă o mare răspundere. (După o clipă de tăcere.) Excavatorul nostru iese acum din reparație, dar ne lipsește un om. Să hotărîm ce facem.

RODIK : Nu cred că ar fi cazul să luăm pe cineva din afară.

ZINKA (intrînd pe neașteptate în vorbă) : Așa mi-a spus și mie Denis a seară...

SERDIUK (amenințător) : Iar te amesteci nepoftită în vorbă, morișcă ?

LAPCENKO : Pe tine, doar de dragul bărbatului te-am luat cu noi, așa că stai deoparte și taci.

SERDIUK : Lapcenko, fii la locul tău ! (După o clipă de tăcere.) Tu ce zici, Viktor ? Parcă voiai să pleci ?

DENIS : Nu-l lua în serios, taică. Nu-și părăsește el tovarășii.

SERDIUK (cître Viktor) : Mai pleci, ori ba ?

VIKTOR (după o clipă de gîndire) : M-am răzgîndit.

ZINKA (repezindu-se iar) : Nu se desparte el niciodată de voi, credeți-mă pe mine. Nu-i el așa om...

SERDIUK : Iar îți viri nasul unde nu-ți fierbe oala, morișcă ?

DENIS : Și dumneata, prea ești aspru cu ea, taică...

SERDIUK : Femeia, dacă n-o ții din scurt, ți se urcă în cap.

ZINKA : Acum, pesemne, vorbești din proprie experiență, tovarășe Serdiuk.

SERDIUK (serios) : Ce-ai spus ? (După ce chibzuiește o clipă.) Hai, stai cu-minte. (Cître Viktor.) La ce te tot uiți ?

VIKTOR : Iat-o colo pe Valia, spală rufe. (Privesc cu toții într-acolo, fără să scoată un cuvînt.)

LAPCENKO : Spală niște cămășuțe de copii.

RODIK : Stepan Egorovici, aș avea o propunere... Cred că nu-i nevoie să luăm pe nimeni în schimbul nostru. Noi patru o să muncim cît cinci. Numeste-l pe Viktor șef de schimb, Denis să devină ajutor de electrician, eu rămîn cu problemele de hidraulică, iar Lapcenko să fie lăcătuș gresor, că destul a lîncezit în rezervă. Ajutoare nu ne trebuie, ne descurcăm singuri. Socotesc că astfel echipa noastră va avea dreptul să primească mai departe și salariul celui de-al cincilea om din schimb.

SERDIUK : Stai !... Ai pornit-o bine, Rodion, dar ce ai vrut să spui la urmă n-am înțeles. Ce rost au cinci salarii la patru oameni ? Ia lămurește-ne și pe noi.

RODIK : Știi doar, Stepan Egorovici, că pensia pe care o primește Valia de pe urma lui Serghei e destul de mică, și cît a trăit el, familia lui n-a dus lipsă de nimic... Valiei are să-i vină greu să-și restrîngă toate cheltuielile dintr-o dată. Iată de ce propun să-i dăm Valentinei cel de al cincilea salariu, ca și cum Serghei ar lucra în continuare pe excavator.

DENIS (apropiindu-se de Rodik) : Ce om detreabă ești tu, Rodion... ești un tovarăș minunat.

ZINKA : Bravo, Rodik ! (Se duce la el și-l îmbrățișează.)

SERDIUK : Cine ți-a dat cuvîntul ? Iar te repezi, zvîrlugă !...

ZINKA : Păi, n-am spus nimic... Iar că l-am sărutat pe Rodik, înțeleg să se supere el (arată spre Denis). Aici n-ai dumneata cădere să te amesteci !

DENIS : Puteai să te mărginești la cuvinte, firește... dar acum ce să mai zici! (O trage de ureche.)

SERDIUK : M-am lămurit care e părerea majorității. (Către Viktor.) Dar de ce taci, Viktor ?

VIKTOR : Mă supun majorității.

SERDIUK : Preiei conducerea schimbului ?

VIKTOR : Dacă mă ajutați cu toții.

SERDIUK : Dar tu ce zici, Lapcenko ?... N-ai să faci echipa de rușine ?

LAPCENKO : De ce n-ei fi avînd nici un pic de încredere în mine, taică ! Parcă nici n-aș fi om, zău așa. Ori-cum, în ultima vreme, mi-a mai venit și mie mîntea la cap. (Arătînd spre Denis.) Dar de el nu se întrebă nimeni dacă n-o să se înfumureze ? N-au trecut nici doi ani de cînd era muncitor auxiliar și acum iată-l electrician.

DENIS : Tu vezi-ți de tine... Ei, ce te-ai burzului ? Eh, ce bine ți-ar prinde armata...

VIKTOR : Taică...

SERDIUK : Ce-i ?

VIKTOR : Aș vrea să spun ceva în legătură cu Valentina.

SERDIUK : Te ascult. Ei, de ce taci ? Te-ai răzgîndit ?

VIKTOR : Da.

SERDIUK : De ce ?

VIKTOR : Fiindcă n-are rost.

SERDIUK : Cum vrei. (După ce stă o clipă pe gînduri.) Zinka !

ZINKA (bucuroasă) : Prezent !

SERDIUK : Dă o fugă pînă la Valentina și adu-o încoace.

ZINKA : Am înțeles ! (Pornește ca din pușcă.)

(De pe malul riului se aude cîntecul „La marginea orașului Gorki, în cartierul muncitoresc“.)

VIKTOR : Cîntecul acesta îi plăcea lui Serghei.

SERDIUK : Ei, ce-ați amuțit cu toții ?

VIKTOR : Despre ce ai vrea să vorbim, taică ?

SERDIUK : Ce-ar fi să ne mai povestească ceva Denis despre maiorul lui ?

DENIS : Acum nu mai e maior, săp-tămîna trecută a fost avansat locotenent-colonel.

RODIK (zîmbind) : Numai cînd afli că cineva a fost avansat, îți dai seama cum trece vremea...

(Apare Zinka, urmată de Valia, care duce un lighean cu rufe.)

VALIA (absentă de parcă nici nu i-ar vedea) : Bună ziua.

SERDIUK (stîngerit) : Ai spălat rufe ?

VALIA : Da. Am terminat și voiam să mă duc acasă.

SERDIUK : Și vii tocmai pînă aici ca să speli rufe ?

VALIA : Aici e apa mai curată.

SERDIUK : Dar copiii cu cine i-ai lăsat ?

VALIA : Vede Larisa de ei.

SERDIUK : Și cu banii cum stai ?

VALIA : Deocamdată mai am.

SERDIUK : Și mai tîrziu, ce ai de gînd să faci ?

VALIA : Nu știu, taică.

SERDIUK : Îmi pare bine că-mi spui și tu așa. (După o clipă de tăcere.)

Să ții mîntea un lucru : toate în viață au un început și un sfîrșit. E foarte dureros că-i așa. Dar e și îmbucurător.

VALIA (încet) : Eu nu mai aștept nimic de la viață.

SERDIUK (sever) : N-ai dreptul să gîndești așa.

VALIA : De ce ?

SERDIUK : Ai copii.

VALIA (chibzuind) : Poate că ai dreptate... Cred că am să mă întorc la băcănă.

SERDIUK : Uite ce a hotărît echipa... Să facă și munca lui Serghei și să-ți dea ție tot salariul lui. Îl vei primi ca și înainte.

VIKTOR (cu fața la public) : Valia tace... Ce tăcere apăsătoare ! Oare de ce aș vrea să refuze ? De ce țin atît de mult s-o facă ? Cum aș vrea să spună : „Lăsați-mă în pace, n-am nevoie de banii voștri“. Tare aș dori să spună așa.

VALIA : Vă mulțumesc. (Schifînd un zîmbet.) Mulțumesc...

(Malul apei și oamenii care se aflau pe el, dispar. Nu mai rămîne decît sus, pe potecă, trecătorul care privește în depărtare.)

TRECĂTORUL : Așadar, pînă la urmă, tot au chemat fata. Dar ce-or fi vorbit între ei, n-am izbutit să aflu. Iată că s-au ridicat cu toții și pleacă, fiecare cufundat în gîndurile sale. Numai eu am rămas pe loc și mă tot întreb, de ce nu-mi pot lua gîndul de la oamenii aceștia ? Ce s-o fi petrecut între ei ? (După ce chibzuiește o clipă.) Te pomenești că a fost o discuție banală, că au vorbit despre fleacuri. Poate că numai mie, care i-am urmărit de departe, mi s-a părut o discuție importantă... Și totuși, cum te poți înșela uneori...

(Se face întineric, apoi apare corul din ce în ce mai luminat.)

CORUL : Când un om se stinge din viață, și lucrurile lui dispar pe rând de la locul lor. Peste câteva luni, nimic din casă nu mai amintește de cel ce-a locuit odinioară în ea.

— În locuința Valiei, însă, totul a rămas ca înainte. Nimeni n-a fost clintit din loc. Numai deasupra canapelei atîrnă acum o fotografie mare de-a lui Serghei. Valia s-a dus anume la Irkutsk, la fotografal de pe strada Marx cu o fotografie de-a lui să o mărească.

— În cameră e liniște și cald. Copiii dorm de mult, nu se aude decît ticăitul pendulei dintr-un colț.

— Ai avut o zi grea azi, Valentina, ești oboșită ?

VALIA : Foarte oboșită.

(E singură în cameră. A terminat de spălat vasele și a pus la loc ștergarul.)

VALIA : S-a mai încheiat o zi ; pot, în sfîrșit, să mă odihnesc și eu puțin. *(Se așază pe canapea și privește portretul lui Serghei.)* Acum, să-ți povestesc ce s-a întîmplat peste zi. Stai să-mi aduc aminte. Oare ce am făcut astăzi ?

CORUL : De dimineață ai dat o fugă pînă la piață...

VALIA : Da, și pe urmă am dus copiii la policlinică, la control. Să fi văzut ce mofturi a făcut Fedia acolo. E tare nervos, de cînd mă căznesc să-l înțarc. Nu se dă bătut nici în ruptul capului... Ce-i drept, doctorul l-a lăudat. Zice că în curînd o să-i iasă dinții. Lenocika, în schimb, a început să mănînce cu atîta poftă, de n-o mai recunoști. Da, împlinesc opt luni. E o vîrstă serioasă, nu glumă. Azi, miine, or să fie oameni în toată firea, nu-i așa ? După ce au admirat, m-am dus repede pe malul Angarei să spăl rufe. Numai că n-am prea avut noroc. Deodată a început să plouă cu găleata, știi, și am ajuns acasă udă pînă la piele. Și ce vînt aspru a suflat azi dinspre Baikal ! A smuls și ultimele frunze din copaci... S-a șters, așadar, pînă și amintirea verii. De, ce să faci, e și timpul, doar am intrat în noiembrie. Pe drum am trecut pe lingă club și a-fară era un afiș care anunța că astă-seară e dans. Așa m-am mirat... Auzi, dans... Tare ciudat mi s-a părut. *In-cercînd să-și mai aducă aminte.* Stai puțin. Ce s-a mai întîmplat azi ?

CORUL : Serdiuk și Larisa au venit să bea un ceai cu tine.

VALIA : Nici nu-ți închipui cît sînt de caraghioși. Se iubesc grozav și totuși se ceartă tot timpul. Serdiuk a povestit ce mai e nou pe excavatorul tău. Știi, acum așa i se spune, excavatorul lui Serghei... De cînd s-a muaiat pămîntul de atîta ploaie, au multe greutăți. Serdiuk zice că e curată nenorocire. Află că toți tovarășii tăi de muncă vin să mă vadă.

CORUL : Numai Viktor nu dă pe la tine. De ce oare ?

VALIA : Într-adevăr, de ce ? *(După o clipă de tăcere.)* Da, uitasem să-ți povestesc tocmai lucrul cel mai important. Astăzi a fost pe la mine băieșagul acela, Anton. Îți mai aduci aminte de el ? A venit cu maică-sa... Ai văzut ce jucării drăguțe au adus copiilor ? Și Anton îi tot dădea zor că vrea să se facă doctor. E tare drăguț... *(După o pauză.)* Iată tot ce s-a întîmplat astăzi. *(Cu căldură.)* Dragul meu, ascultă-mă, tu ești singurul meu prieten... Mi-e greu fără tine, Seriojenka, iubitul meu, mi-e tare greu ! Dar cînd încep să depăn amintiri, parcă mi-e mai ușor. Parcă mă mai înseninez și eu...

UN GLAS DIN COR : Valicika, ce-ai fi să-ți cumpăr o bicicletă ?

VALIA : Ce rost are ?

UN GLAS DIN COR : Să te plimbi și tu.

VALIA (rizînd încetîșor) : Ce idei năstrușnice îți trec prin minte...

UN GLAS DIN COR : Ai citit azi în gazetă declarația lui Adenauer ?

VALIA : Nu.

UN GLAS DIN COR : Tu nu te plictisești ?

VALIA : N-am timp să mă plictisesc. *(Ingrijorată.)* În curînd vine iarna, Serioja, și pe urmă o să vină primăvara, vara... Ce o să-mi aducă viitorul, spune ? Gîndul acesta mă frămîntă tot mai des... Pe ce drum s-o apuc în viață, Seriojenka ? *(Fără să-și mai răspundă.)* Of, cît sînt de oboșită. N-am făcut mare lucru pe ziua de azi, și cît sînt de oboșită...

(O vioară cîntă în surdina cîntecul de leagăn cunoscut. I se alătură mai întîi voci de femei, apoi voci de bărbați, care-l îngîină tot în surdina, fără cuvinte.)

VALIA (gata să ațipească) : Alergi, te zbați, și fiecare zi e la fel ca celelalte. Și tu tot alergî, alergî...

UN GLAS DIN COR : Dormi puțin, că tare ești oboșită. Las' că spăl eu toate

vasele, și în casă am să fac curățenie, de o să strălucească totul. N-avea nici o grijă, dacă se trezește Lenocika sau Fedia, te chem numaidecât. Acum însă, caută să adormi cât mai repede, nu te mai frământa...

CORUL : Valia doarme, iar în timpul acesta dinspre Angara suflă vântul aspru de toamnă. În apropiere, sună sirene.

— Valia doarme, iar schimbul de noapte se îndreaptă prin ploaie către excavator...

— Doarme în păfucul lui și Anton, care vrea să se facă doctor ; doarme și prietena lui, Lera, care nu crede că Charlie Chaplin există în adevăr. — Serdiuk se trezește deodată, în puterea nopții, chinuit de gândul că a îmbătrinit... Nu mai poate să adoarmă și pină dimineața răsfioiește manualul de limba franceză.

DENIS (din cor) : Iar Zinka și cu mine dormim duși în noua noastră locuință. Ea și-a rezemat capul de umărul meu, iar eu o țin strâns îmbrățișată, de parcă m-aș teme că dimineața n-am s-o mai gălesc lângă mine.

ZINKA (din cor) : Nici huruitul motoarelor de pe baraj, nici șuieratul strident al locomotivelor prin noapte nu ne tulbură somnul. Noi dormim adânc, legănați de vise senine...

VIKTOR (din cor) : Numai de mine nu se lipește somnul ! Ies în stradă și rătăcesc pe ulițele pustii ale cartierului muncitoresc. Pașii mă poartă pină pe sub ferestrele Valiei, dar n-am să bat la ușa ei... Cîte nopți n-am stat aici ore întregi, ca apoi să mă întorc la fel de amărît acasă...

CORUL : Dar iată că noaptea e pe sfârșite. Încep să mijescă zorii. După toamnă va urma iarna, și apoi va fi din nou primăvară.

— Iată că a venit și luna aprilie ! Afară e încă frig, bate vântul, și totuși e primăvară. Ultimii fulgi de zăpadă se topesc numaidecât la soare !

ZINKA (cu un aer solemn, încinsă cu un șorț peste rochia de sărbătoare și cu un teanc de farfurii în mână) : Azi sîntem în 30 aprilie și la noi e mare sărbătoare !... Feodor și Lenocika împlinesc un an. Vă dați seama ce eveniment e ăsta ? Va fi un adevărat ospăț. Vine toată echipa de pe excavatorul lui Serghei. Că de, gemenii sînt un fel de fini ai tuturor... *(Confidențial.)* Știți unde-s copilașii acum ? I-am dus în camera Larisei

Petrovna, ca să poată dormi liniștiți.

(Apare camera Valiei, care tocmai pune masa, împreună cu Larisa.)

ZINKA : Ia spuneți, fetelor, cînd a spus Serdiuk că sosește cu trupa lui ?

LARISA : Pe la șapte și jumătate, zvrîlugă.

ZINKA (izbindu-și palmele una de alta) : Vai de mine, e aproape șapte !

LARISA : N-avea grijă, o să fim gata la timp. *(Către Valia.)* De ce ai căzut pe gânduri, Valia ?

VALIA : Mă gîndeam și eu, așa...

(O pauză.)

ZINKA : Cîte tacîmuri să pun ?

LARISA : Pentru toată echipa și pentru noi trei.

VALIA : Pentru Viktor să nu puneți tacîm. Știți doar că el nu vine niciodată pe la mine.

ZINKA : De ce oare ?

VALIA : Vitia e un băiat vesel, lui nu-i plac oamenii triști.

ZINKA : Am auzit că va fi premiat. Nu țin minte dacă e vorba să primească o medalie sau numai un premiu în bani.

LARISA (uitîndu-se la Valentina) : De ce ești așa posomorită ?

VALIA : Mi-e viața pustie.

LARISA (în șoptit) : Cu timpul ai să uiți...

VALIA : Nu, la altceva mă gîndeam. E greu să trăiești doar cu preocupări mărunte, fără un țel mai înalt. Știi, uneori mă cuprinde groaza.

ZINKA (continuuînd să pună masa) : Aflați, fetelor, că Lapcenko al nostru s-a îndrăgostit.

LARISA : Serios ?

ZINKA : Zău așa. Să vedeți ce costum grozav și-a cumpărat...

VALIA (zîmbind) : Lapcenko ?

ZINKA : De, ce să-i faci, calcă și el pe urmele șefului său. *(Aruncă o privire Larisei și pufnește în ris.)*

LARISA : De Serdiuk al meu să nu te legi, fetiço. *(Serios.)* E un om și jumătate.

ZINKA (fisticindu-se) : Dar n-am spus nimic rău despre el... *(Cu sfială.)* Ar fi vremea să ne poftiți la nuntă.

LARISA : Nici gînd... „Dacă mă însor, zice el, o să afle toată lumea că m-am îndrăgostit la bătrînețe. Mie nu mi-îngăduit să mă fac de ris.“

ZINKA : Da' rușinos mai e ! *(Cu mîndrie.)* Pe mine, cînd m-am îndrăgostit de Denis, doi ani m-a persecutat...

VALIA : Larisa...

LARISA : Ce-i ?

VALIA : Ce zici, să vin din nou să lucrez la băcănie, cu tine ?

LARISA : Cu mine ? Acum e cam târziu, Valia. Eu m-am hotărît să urmez cursul de calificare pentru betoniști.

VALIA : Cum așa ?

LARISA : Da, ca să scap de gura lui Serdiuk. Să vezi cum mă muștruluiește. (*Imitînd glasul lui Serdiuk.*) „Toată lumea își ridică nivelul, numai tu stai pe loc !“

ZINKA (*izbucînd în ris*) : Grozav îl imiți !... (*Iese din odaie.*)

LARISA : Drept să-ți spun, Valentina, și eu vreau să încep altă viață... să am și eu o perspectivă... (*Iese și ea.*)

VALIA (*uitîndu-se la niște bani pe o măsuță.*) : Mi-au adus leafa lui Serghei... (*Zîbind cu amărăciune.*) Nu întîrzie niciodată... (*În prag apare Viktor. Urmează o tăcere prelungită.*) Tu, Vitia ?

VIKTOR : Da, eu. De ce te-ai speriat așa ?

VALIA : Nu m-am așteptat să vii.

VIKTOR : Uite că am venit totuși. Te superi ?

VALIA : Nu.

VIKTOR : Am sosit împreună cu taica. El a rămas la copii... (*După o clipă de tăcere.*) Feodor seamănă leit cu Serghei. (*Îi întinde Valiei un pachet.*) Le-am cumpărat cîteva jucării... cum m-am priceput și eu.

VALIA : De ce stai îmbrăcat ? Scoate-ți haina și așază-te. Afară tot mai ninge ?

VIKTOR : Chiar dacă ninge, tot se simte că a venit primăvara. (*Își rostește ochii prin cameră.*) E plăcut la tine. (*Se așază pe canapea.*) Îți făgăduisem să plec de aici. Îți amintești ? Dar nu m-am ținut de cuvînt. Te rog să mă ierți.

(*O pauză.*)

VALIA (*încet*) : De ce n-ai venit măcar o dată pe la mine ?

VIKTOR : Nu știu să spun cuvinte de consolare.

VALIA : Oricum, puteai să vii.

VIKTOR (*cu un tremur în glas*) : Mi-era teamă să dau ochii cu tine, Valia.

VALIA : Vitia, ce vorbe sînt astea ?

VIKTOR (*nu se mai poate stăpîni*) : Crezi că te-am uitat ? Nu. Oriunde îmi întorc ochii, parcă te văd pe tine, Valia. Și eu mi-am închipuit că a fost doar o simplă distracție, o glumă, dar m-am înșelat... Știu, eu însumi sînt vinovat de toate, singur mi-am distrus fericirea. (*Deznădăjduit.*) Și

totuși, n-a fost numai un vis... Totul s-a petrecut aieveja, Valia ! Ții minte cum ne plimbam împreună pe malul Angarei ? Cum scîlpeau stelele pe cer ?

VALIA : Taci.

VIKTOR (*privind-o cu teamă*) : Îl mai iubesti încă ? (*Valia dă din cap zîbind.*) (*În șoaptă.*) Iartă-mă !

VALIA : Să nu mai vorbim despre asta.

(*În timp ce-și aprinde o țigară, lui Viktor îi tremură mîinile. Valia, stîngherită, își face de lucru cu paharele de pe masă.*)

VIKTOR (*fără să se cîltimească din loc*) : Acum plec. Trebuie să mă duc... Ce mult a trecut de cînd n-am mai văzut-o. Pe atunci n-avea cutele acelea în colțul gurii. Așadar, tot îl mai iubeste pe Serioja... Nici rochia aceasta nu i-o cunoșteam... Chiar acum mă ridic și plec. Nu, nu pot... E în zadar.

VALIA (*fără să facă nici o mișcare*) : Ciudat, foarte ciudat, va să zică de aceea n-a venit atîta timp. De la moartea lui Serioja... n-a mai îndrăznit să treacă pe aici. E foarte schimbat. Are cu totul altă privire. Oare cu omul ăsta dansam eu pe vremuri în parc ? Nu, a devenit alt om. De ce n-o fi scoțînd nici un cuvînt ? Ce tăcere apăsătoare ! Bietul Vitia !

VIKTOR (*după o pauză*) : Cum o mai duci ?

VALIA (*ca și cum s-ar mira ea însăși*) : Iacă, trăiesc.

VIKTOR : Ți-e urît ?

VALIA : Uneori. (*După o pauză.*) Parcă odată cu viața lui Serioja, s-a stins și viața mea.

VIKTOR : Cum poți vorbi așa ?

VALIA : Nu trebuie să-ți fie milă de mine. Am și eu bucuriile mele, de văduvă. Trebuie să-mi cresc copiii, să le fac un viitor fericit...

VIKTOR : Dar tu ? La viața ta nu te gîndești ? Faci curățenie, vezi de gospodărie, de copii, și atît. Oare nu-i prea puțin, Valia ?

VALIA : La ce mi-ar trebui mai mult ? (*Zîbind cu amărăciune.*) De foame nu mor, bani, mulțumită vouă, am destui...

VIKTOR (*izbucînd*) : Vrei să-ți spun adevărul ? Nu-mi pare bine că ai primit banii aceștia. Da, Valia, ai făcut rău...

VALIA : La asta nu m-am așteptat. Cum așa ?

VIKTOR : Din copilărie mi-a fost silă de binefaceri. Pe vremuri, tu erai mîndră, curajoasă... Nu te mai recunosc...

VALIA : Zi, zi înainte...

VIKTOR : Ai ajuns să te întreţină alţii.

VALIA (*privindu-l oarecum mirată*) : Văd că şi tu te-ai schimbat, Vitia.

VIKTOR : De cînd te iubesc, m-am schimbat.

VALIA : Te-ai făcut rău, nesimţitor...

VIKTOR : Măcar de-ar fi adevărat !

VALIA : Da, te-ai înrăit, eşti îngrozitor de rău !...

LARISA (*intrînd*) : De ce vă certaţi ?

VALIA (*tulburată*) : Pentru un fleac...

LARISA : Du-te la copii, Valia, că Serdiuk n-o mai scoate la capăt cu ei. Fără tine nu vor să adoarmă.

(*Valia dă din cap şi fugе din cameră, fără să spună un cuvînt.*)

Bravo, băiete, şase luni nu te-ai arătat şi acuma ai venit să faci scandal ?

VIKTOR : Tu nu ţii la ea !

LARISA : Asta-i bună !

VIKTOR : Nimeni nu ţine la ea.

LARISA : Ce-i cu tine, ai înnebunit ?

(*Intră Serdiuk, Rodik, Denis, apoi dă buzna înăuntru Zinka.*)

LARISA : Tovarăşe Serdiuk, vezi de-ţi domoleşte şeful de schimb. Se repede la oameni din cer senin. (*Iese din odaie.*)

SERDIUK : Ce-i cu tine, Viktor ?

VIKTOR (*posomorît*) : Nimic...

ZINKA : Dar Lapcenko unde-i ?

RODIK : Lapcenko al nostru s-a retras din societate.

DENIS : L-am văzut în faţa cinematografului. O aştepta desigur pe Niurcika lui.

RODIK : Da, Vitia, numai noi amîndoi am rămas singuri cuc.

SERDIUK : Ce vrei să zici, nu cumva faci aluzie la mine ?

VIKTOR (*deodată tăios*) : Hai, aşezaţi-vă cu toţii şi să vorbim pe şleau. Destul m-am luat după voi. Acum ajunge !

ZINKA : Într-adevăr, parcă nu-i în toate minţile...

VIKTOR : Tu nu te amesteca, zvir-lugă ! Noi acum discutăm serios.

SERDIUK : Linişte ! Şeful de schimb are cuvîntul.

VIKTOR : Eu cred că nu procedăm bine cu Valentina, taică... De ce să-i dăm bani ? Pentru că stă cu braţele încrucişate, în loc să muncească ?

SERDIUK : Te-ai scrintit, frate ?

ZINKA : Ce vorbe-s astea, Vitia ?

RODIK : Ar trebui să-ţi fie ruşine !

VIKTOR : Tu să taci, Rodion ! Tu, cu sentimentalismul tău de intelectual, i-ai călcat în picioare demnitatea de om...

DENIS : Ce tot vorbeşti, Vitia ?...

RODIK : Asta-i prea de tot, frate.

(*Intră Lapcenko însoţit de Niura.*)

LAPCENKO (*vesel*) : Bună seara. Să ne trăiască micuţii !... Vă prezint pe Niura, ajustoare la centrală. O fată extraordinară.

NIURA (*stînjănită*) : Bună seara.

LAPCENKO (*către Niura*) : Să-ţi fac cunoştinţă cu echipa mea. Nişte şoimi, unu şi unu, şi nişte prieteni cum nu mai găseşti pe lume.

VIKTOR : Isprăveşte odată, Afonia, că nu ne arde de palavrele tale...

DENIS : De ce nu spui nimic, taică ? Ai auzit doar ce susţine Vitia.

SERDIUK : Am să-i răspund numai-decît. (*Îl dă la o parte pe Lapcenko, care a rămas uluit.*) Nu înţeleg ce tot îndrugi. Lămureşte-mă.

VIKTOR : Noi, atunci, nu ne-am gîndit decît la Serghei, la copiii lui... Dar ce, Valia nu e şi ea om ?

LAPCENKO (*blajin*) : Staţi, fraţilor...

SERDIUK (*furios*) : Fugi de aici, Lapcenko !

NIURA : Şi mai pretindeai că nu există pe lume prieteni mai buni ca voi... Puţin mai lipseşte să nu vă încăierăţi !

VIKTOR : Tu nu pricepi, Rodion, că nu-i faceţi un bine cu banii voştri, că de fapt o înjosiţi ? Eu nu mai pot suporta situaţia asta !

RODIK (*calm*) : Pesemne că tu judeci prin prisma intereselor tale, Vitia.

VIKTOR : Ce-ai spus ? (*Ridică un scaun şi dă să-l lovească pe Rodik cu el.*)

NIURA (*însăpămintată*) : Astîmpăraţi-vă, băieţi !

VIKTOR (*lăsînd scaunul din mînă*) : Da, într-adevăr, sînt interesat. (*Aşezîndu-se pe scaun.*) Fiindcă o iubesc pe Valentina.

NIURA (*în şoaptă*) : Vai, dragii de ei...

VIKTOR : De ce m-aş ascunde de voi... doar voi sînteţi familia mea, aşa că vreau să ştiţi tot ! N-am fost în stare să-mi păstrez fericirea... De ce ? Fiindcă am fost un om de nimic, un zevzec. Drept urmare, Valentina s-a măritat cu Serghei. Nu-i nimic, mi-am zis atunci. Am s-o uit... Dar n-am izbutit. Chiar după ce a născut copiii, după ce a devenit mamă, tot nu

mi-am putut lua gîndul de la ea. Îmi spuneam că eu aş fi putut să fiu în locul lui Serghei, da eu !... M-am gîndit să fug de aici, ca să n-o mai văd, dar n-am fost în stare. Mi-era de-ajuns s-o ştiu aproape, altceva nici nu mai voiam. Iată care e interesul meu, Rodion, acum înţelegi ?

(O tăcere prelungită.)

RODION : Iartă-mă, Vitia.

NIURA (în şoaptă către Lapcenko) :

Voi întotdeauna faceţi așa ?

LAPCENKO : Cum, adică ?

NIURA : Vă împărtăşiţi toate secretele ?

LAPCENKO : Pe cît putem.

VIKTOR (dînd abia acum cu ochii de Niura) : Dar ea cine mai e ?

LAPCENKO : V-am spus doar că e Niura, ajustoare la centrală.

VIKTOR (obosit) : De ce ai adus-o încoace ?

LAPCENKO : Fiindcă o simpatizez... Am adus-o ca să faceţi cunoştinţă.

NIURA (cu sfială, către Viktor) : Bună seara.

VIKTOR (luînd-o spontan pe după umeri) : Ei, bine ai venit printre noi, Niura !

NIURA : Eu te cunosc de mult... Acum doi ani, am dansat împreună un vals.

VIKTOR (cu un zîmbet vag) : Se poate, Niura. (Deodată izbeşte furios cu pumnul în masă.) Nu !... Nu vă mai

las nici în ruptul capului să-i daţi bani de pomană. Datorită lui Serghei, ea a devenit un om întreg, şi eu am ajuns s-o respect.

SERDIUK : Dar copilaşii... la ei nu te gîndeşti ?

VIKTOR (hotărîndu-se în cele din urmă) : Taică, s-o luăm pe Valentina la noi pe excavator.

SERDIUK : Nu se poate. Ce ştie ea să facă ?

VIKTOR (entuziast) : La început o să facem noi şi munca ei, şi ea o să privească numai. Cu timpul o s-o şi învăţăm cite ceva. Într-un an de zile va avea o meserie. Şi atunci va ţine casa din banii cîştigaţi de ea, şi nu primiţi de pomană. Se va simţi şi ea un muncitor la rînd cu ceilalţi.

SERDIUK (grav) : Adineaori, cînd strigai în gura mare că o iubeşti, eu, drept să-ţi spun, nu prea te-am luat în serios. Acum însă e cu totul altceva... (Îl îmbrăţişează pe Viktor.) O iubeşti cu adevărat.

VIKTOR : Taică...

SERDIUK : Să ştii însă că faţă de Rodik ai fost nedrept cînd i-ai strigat că este un intelectual sentimental.

Propunerea lui a pornit din adîncul inimii. Pe atunci, Valentina trebuia să simtă sprijinul nostru, apoi şi copilaşii erau prea mici. Acum însă, cred că ai dreptate, Viktor. (Către Rodik.) Sper că tu nu eşti supărat pe el ?

RODIK : Supărat ? De ce ? (Sincer.) Păi, are dreptate.

SERDIUK (adresîndu-se celorlalţi) : Voi ce credeţi ?

DENIS : A găsit o soluţie minunată şeful de schimb. Nici maiorul meu, care acum de altfel e colonel, n-ar fi găsit una mai bună.

LAPCENKO : Se putea să nu pomească şi de maiorul lui ?

ZINKA : Ție, Lapcenko, nu-ţi strică niciodată să ţi se amintească de un om ca maiorul.

NIURA : Ce ai cu Lapcenko, de-l iei peste picior ?

SERDIUK : Of, femeiuştile astea, de la o vreme, unde te întorci, numai de ele te izbeşti.

LARISA (intrînd) : Nu cumva la mine făceai aluzie ?

SERDIUK (furiOS) : Da, şi la tine. Ce, crezi că dacă te iubesc, trebuie să-ţi cad în genunchi şi să mă port cu mînuşi ?

LARISA (fericită) : În sfîrşit... a spus-o faţă de toată lumea.

SERDIUK : Ei şi ?... Aici sîntem în familie şi rămîne între noi. (Stă un moment pe gînduri.) Cum să-i aducem la cunoştinţă Valentinei propunerea noastră ?

(Valia apare în prag.)

VIKTOR : Dă-mi voie, taică, s-o anunţ. Acum, după ce v-am mărturisit tot, nu mai am de ce să mă sfiesc. La-să-mă pe mine să-i spun.

VALIA : Ce vrei să-mi spui, Vitia ?

(Se întorc cu toţii spre Valentina.)

VIKTOR (cu hotărîre) : A venit vremea să trăieşti pe picioarele tale, Valia. Vino să lucrezi cu noi pe excavator. O să te învăţăm să munceşti, ai să te alegi cu o meserie. Cea mai frumoasă dintre toate.

VALIA (după o clipă de tăcere) : M-am dumirit. Văd că îţi urmăreşti planul cu îndărătnicie, tovarăşe şef de schimb. (Zîbind ironic.) Numai că nu înţeleg, cu ce drept te îngrijeşti de soarta mea. (Către Serdiuk.) Mulţumesc pentru propunere, dar prefer să mă descurc singură. (Îa banii şi-i pune pe masă în faţa lui Serdiuk.) Fără binefăcători. (Uitîndu-se la toţi,

pe rînd.) Credeți că nu sint în stare ?
VALIA : Voi pleca de aici ! Mai sint și alte orașe în țară.

DENIS (izbucînd) : De ce ne jignești ?
De ce ?

VALIA : Nu-mi place șeful vostru, oștaș, prea e răzbunător. (Se apropie de Viktor și-l privește în ochi.) Văd că el nu uită și nu iartă nimic.

VIKTOR : Ei, Valentina... (Se îndreaptă spre ușă și își îmbracă scurta.) Rămîneți cu bine ! (Iese repede.)

SERDIUK (încet și abătut) : Valia, Valia...

RODIK (apropiîndu-se de Valia) : Ești nedreaptă... Nici nu știi cît te iubește... (Coborînd glasul.) Te iubește cu adevărat.

ZINKA (repezită) : Rău ai făcut, Valia, foarte rău... De ce l-ai jignit pe Vitia ?...

VALIA : De ce ?... Tu știi de ce, Seriojenka ?

(Camera se oamienii se cufundă aproape în întuneric, numai chipul Valentinei rămîne luminat.)

VALIA : Și așa mi-e destul de greu fără tine, îngrozitor de greu. Încotro s-o apuc ?... Nu mai știu, m-am împotmolit de tot...

UN GLAS DIN COR : Nu plînge. De-ai ști cum aș vrea să nu curgă niciodată o lacrimă din ochii tăi... Oamenii trebuie să fie fericiți. Țsta e adevărul. Mai ales aceia care construiesc comunismul. Bunăoară, noi amîndoi. Ce-i trebuie omului ca să fie fericit ? Ca munca pe care o face să-l depășească și să-l înalțe cît de cît...

VALIA : Cum vine asta ?... Nu pricep...

UN GLAS DIN COR : Ei, nu știu cum să te fac să înțelegi... nu găsesc cuvinte... Vezi tu, atunci cînd omul face o muncă adevărată, productivă, folositoare cît mai multor oameni, el însuși devine cu timpul mai bun, mai valoros. Dar dacă nu vrei să lucrezi la beton, vino la noi pe excavator. La început, ai să lucrezi ca muncitor auxiliar... Mai tîrziu poți urma totodată și un curs seral de calificare... Am auzit că pe un șantier de pe Volga, o fetișcană e șef de echipă pe un excavator...

VALIA : Serioja !...

(Toată scena se luminează puternic. Valia e din nou în camera ei, inconjurată de prieteni.)

SERDIUK : Cheamă-l înapoi pe Viktor, cheamă-l, Valia.

RODIK : Vrei să mă duc eu după el ?

VALIA : Îți mulțumesc, dar n-are rost, n-o să se mai întoarcă. Îl cunosc prea bine. (Ușa se deschide și apare Viktor în prag.) Cum ?... Te-ai întors ?

VIKTOR : Nu te-ai așteptat, așa-i ? Nu mă cunoști atît de bine cum îți închipui, Valentina. (Se apropie de ea.) N-am să te părăsesc niciodată. Dacă pleci, am să vin după tine. Și am să te găsesc oriunde te vei duce. Dar nu mă sili să mă despart de prietenii mei, Valia, ajută-mă să rămîn cu ei... Vezi tu, eu răspund acum de excavatorul lui Serghei, de schimbul lui. Pe fiecare nit, pe fiecare șurub al mașinii a curs sudoarea noastră. Știi, mașina are și ea suflet și o îndrăgești ca pe un om ; departe de ea n-am să pot trăi, n-am să pot fi fericit... Uite, te rog în genunchi, nu mă lăsa să-mi trădez tovarășii, să devin un nemernic în ochii lor.

VALIA (apropiîndu-se de el) : Ce faci ? Cum se poate, Vitia ?

VIKTOR (stăruind cu înverșunare) : Ascultă-mă, vino să lucrezi cu noi pe excavator. Uită că te-am jignit, că te iubesc, uită tot ! E doar excavatorul lui Serghei, care ne-a fost atît de drag și nouă, și ție. El nu mai e printre noi, dar noi, și tu și eu, avem răspunderi față de viață.

CORUL : În timp ce toți așteaptă răspunsul Valentinei, sus, în camera Larisei, dorm copilașii lui Serghei, Feodor și Lenocika.

(Scena se întuneacă. Se aude iar melodia cunoscută a cîntecului de leagăn, îngînată fără cuvinte, de cor.)

CORUL : Ei dorm legănați de vise pe care noi, oamenii mari, nu le mai visăm de mult.

— Fedia visează o florică galbenă. Pentru prima oară în viață vede răsărind la piciorușele lui o astfel de minune nebănuită.

— Iar Lenocika visează mîinga albastră pe care i-a dăruit-o Anton, băiețușul care vrea să devină doctor.

ACTORUL CARE A INTERPRETAT ROLUL LUI SERGHEI : Eu îi invidiez pentru visele lor, pentru copilăria lor, și mai cu seamă pentru ziua cînd vor deveni majori... Cum se va schimba lumea pînă atunci ! Ce grădină minunată va fi atunci întreg pămîntul, pe care va înflori comunismul făurit de noi.

CORUL : Și acum, în pragul acestui viitor minunat, ei visează o ciudată floare galbenă și o micuță mîinga albastră.

(Și iată că apare din nou conturul micului debarcader de lemn. În lumina turbure a felinarului se zăresc Viktor și Valia. Plouă.)

VALIA : Vitenka... dragul meu... Ți mulțumesc.

VIKTOR : Pentru ce ?

VALIA : Privește... (Îi arată niște bancnote pe care le ține strâns în mână.)

VIKTOR : Salariul ?...

VALIA : Da, primul... (Ochii i se umplu de lacrimi.) De-ar putea să afle și el... Cum s-ar mai bucura !

VIKTOR : Desigur...

VALIA (lipindu-și obrazul de mîna lui) : Ți mulțumesc.

VIKTOR (cu duioșie) : Ei, ce-ți veni ?...

VALIA (zîmbind pe neașteptate) : Știi, am auzit că pe Volga o fetișcană e șef de echipă pe un excavator. Crezi că e cu puțință ?

VIKTOR : Cum să nu !

VALIA : Vai !...

VIKTOR : Ce-i cu tine ?

VALIA (zîmbind) : Mi s-a prelinș o picătură de ploaie pe spinare.

VIKTOR : Se spune că excavatorul nostru va fi trimis la Bratsk... Tu n-ai auzit ?

VALIA (brusc grăbită) : Ei, am plecat... Trebuie să mă duc la creșă să-mi iau copiii.

VIKTOR : Valenka...

VALIA : Nu... să nu-mi spui nimic.

VIKTOR : Niciodată ?

VALIA : La revedere ! (O ia la fugă.)

VIKTOR : Și așa, a luat-o la fugă, fericită, cu ochii scăldați în lacrimi, pierzîndu-se în întuneric. Va primi oare vreodată să devină soția mea ? Cine știe !... Dar nu vreau să anticipez, asta-i de acum altă poveste... Aceasta se încheie acum, în clipa cînd stau în mijlocul drumului și mă uit după ea, gîndindu-mă cît de mult o iubesc.

CORUL : Cu bine, Viktor, să fii fericit ! (Adresîndu-se publicului.) Povestea noastră s-a încheiat.

Corul trage cortina

